

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Martina Dlasková

**PODPORA FINANČNÍ GRAMOTNOSTI ŽÁKŮ FORMOU
PROJEKTOVÉHO VYUČOVÁNÍ**

Olomouc 2023

vedoucí práce: Ing. Alena Opletalová, Ph.D

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a uvedl jsem v ní veškerou literaturu a ostatní informační zdroje, které jsem použil.

V Olomouci dne 09. 04. 2023

.....

Martina Dlasková

Poděkování

Poděkování patří mé vedoucí práce Ing. Aleně Opletalové, za cenné rady, praktické připomínky a trpělivost, se kterou se ujala mě i mé závěrečné práce. Vše vedlo ke zpracování mé bakalářské práce.

Martina Dlasková

ANOTACE

JMÉNO A PŘÍJMENÍ:	Martina Dlasková
KATEDRA:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
VEDOUČÍ PRÁCE:	Ing. Alena Opletalová, Ph.D
ROK OBHAJOBY:	2023

NÁZEV PRÁCE:	Podpora finanční gramotnosti žáků formou projektového vyučování
NÁZEV PRÁCE V ANGLIČTINĚ:	Supporting the financial literacy of in the form of project-based teaching
ANOTACE PRÁCE:	Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, na teoretickou a praktickou. Teoretická část je zaměřena na finanční gramotnosti, finanční vzdělávání a projektové vyučování, jsou zde představeny základy finanční gramotnosti a finančního vzdělávání. V projektovém vyučování práce zhodnocuje výhody a nevýhody této výukové metody. Praktická část je realizována pomocí kvalitativního výzkumného šetření, pomocí rozhovoru s učiteli a dotazníku s žáky. Cílem této práce je vymezit problematiku finanční gramotnosti v pojetí základních škol a středních škol a ověřit realizaci výuky finanční gramotnosti prostřednictvím projektu Abeceda peněz.
KLÍČOVÁ SLOVA:	Finanční gramotnost, finanční vzdělávání, projektové vyučování
ANOTACE V ANGLIČTINĚ:	The bachelor thesis is divided into two parts, on theoretical and practical. The theoretical part is focused on financial literacy, financial education and project teaching, are the basics of financial literacy are presented here

	and financial education. In project teaching, the work evaluates the advantages and disadvantages of this teaching methods. The practical part is implemented using qualitative research inquiry, using an interview with teachers and a questionnaire with pupils. The aim of this work is to define the issue of financial literacy in the concept of primary and secondary schools and to verify the implementation of financial literacy teaching through the Money Alphabet project.
KLÍČOVÁ SLOVA V ANGLIČTINĚ:	Financial literacy, financial education, project-base teaching
PŘÍLOHY VÁZANÉ V PRÁCI:	Příloha č. 1 Standardy finanční gramotnosti Příloha č. 2 Přepis rozhovoru – respondent č. 1 Příloha č. 3 Přepis rozhovoru - respondent č. 2 Příloha č. 4 Přepis rozhovoru – respondent č. 3
ROZSAH PRÁCE:	70
JAZYK PRÁCE:	Český jazyk

Obsah

Úvod	8
1 Finanční gramotnost	9
1.2 Složky finanční gramotnosti	10
1.3 Význam finanční gramotnosti	11
1.4 Znalosti v oblasti finanční gramotnosti	12
2 Finanční vzdělávání.....	15
2.1 Vzdělání finanční gramotnosti	16
2.2 Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách.....	16
2.3 Standardy finanční gramotnosti.....	17
2.4 Výukové metody FG	18
2.5 Znaky výukových metod.....	20
3 Projektové vyučování	21
3.1 Kritéria projektového vyučování	22
3.2 Projektové vyučování	22
3.3 Typy projektů	23
3.3.1 Projekty podle účelu.....	23
3.3.2 Projekty podle navrhovatele	24
3.3.3 Projekty podle vztahu k učivu a vyučovacím předmětům	24
3.3.4 Projekty podle délky trvání	24
3.3.5 Projekty podle místa konání.....	24
3.3.6 Projekty podle počtu zapojených žáků.....	25
3.3.7 Projekty podle velikosti	25
3.4 Pozitiva projektového vyučování	25
3.5 Negativa projektového vyučování.....	26
3.6 Projekt Abeceda peněz České spořitelny, a.s.....	26
4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ.....	29
4.1 Vymezení výzkumného šetření	29
4.2 Cíle výzkumného šetření	31
4.3 Výzkumný soubor	33
4.4 Vyhodnocení kvalitativního s učiteli FG	33
4.5 Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření.....	41
ZÁVĚR	50
Seznam použitých zkratk.....	52
Seznam použitých zdrojů	53

Seznam obrázků	56
1 Seznam příloh.....	57

Úvod

Cílem této bakalářské práce je vymezit problematiku finanční gramotnosti žáků 9. tříd a v rámci projektového vyučování ověřit znalosti v oblasti finanční gramotnosti u žáků vybraných tříd. Finance, finanční zdraví a gramotnost mi byly vždy blízké. Chci se věnovat zajištěním budoucnosti a vzdělávání lidí v oblasti financí. Vzhledem k nastalé ekonomické situaci v České republice se můžeme setkávat s finančními problémy obyvatel dnes a denně, proto je důležité se věnovat finančnímu vzdělání v každému věku. Proto, abychom zajistili, že naše budoucnost nebude závislá na úvěrech a jiných půjčkách, měli bychom věnovat vzdělávání v této oblasti dětem, tak aby v dospělosti věděli, co je pro jejich finanční budoucnost správné.

S financemi se všichni setkáváme již od útlého věku, kdy dostáváme kapesné či dárky ve formě peněz, ale jak s nimi naložit správným způsobem? Rodiče přebírají zodpovědnost za dítě a rozhodují, jak s financemi naložit. Pokud dětem nevysvětlíme, jak s financemi nakládat, jakou mají hodnotu či k čemu slouží, nevedeme je k finanční gramotnosti správným způsobem. Učit děti finanční gramotnosti je v dnešní době již nutnost. Vzdělávání v této oblasti je důležité pro náš budoucí život, a hlavně život našich dětí, aby měli povědomí, jak peníze vypadají, jak se vyrábí, jakou mají funkci a jakou mají hodnotu. Nejlépe se děti vše učí hrou. Díky projektu si můžeme vše vyzkoušet na nečisto a můžeme zapojit naše plány do budoucna. Žáci si vyzkouší, jak se peníze zhodnocují, dozví se, jak je investovat, aby pracovaly pro nás, a jakou mají funkci pro naši budoucnost a pro náš život.

První kapitola je věnována samotné finanční gramotnosti. Jaký je její význam pro naši společnost a naši budoucnost. Finanční gramotnost se skládá ze tří důležitých složek. Jedná se o složku peněžní, cenová a rozpočtová. Každá z těchto složek má svůj význam a podstatnou část v našich znalostech.

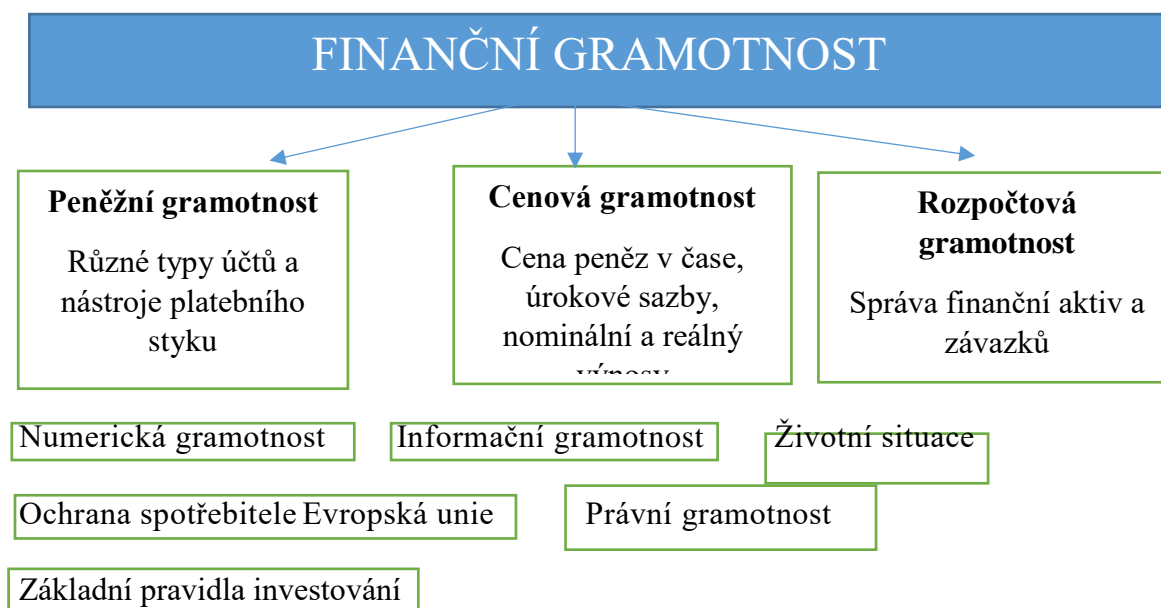
Druhá kapitola uvádí finanční vzdělání, proč je důležité se tomuto tématu věnovat již od útlého věku. Co je finanční vzdělání a jaké mohou být použity metody vzdělávání v této oblasti.

Třetí kapitola je věnována projektovému vyučování, konkrétním příkladům projektového vyučování a finančnímu vyučování. V praktické části budu ověřovat a zjišťovat znalosti a dovednosti žáků základní školy ve finanční gramotnosti. Ověření bude provedeno pomocí rozhovoru s učiteli a dotazníku s žáky. Cílová skupina je soubor žáků a učitelů základní školy.

1 Finanční gramotnost

Tento termín čím dál tím častěji slycháváme v naší společnosti. Snažíme se o to, abychom již od útlého věku naše děti učili, co jsou finance, kde se berou a jakou mají funkci či hodnotu. Finanční gramotnost je považována za jednu z důležitých dovedností, kterou si během našeho života osvojujeme a je nezbytnou součástí našich základních znalostí a potřeb.

Vzdělání v oblasti finanční gramotnosti se v dnešní době věnuje spousta škol a začleňuje tuto oblast do svých vzdělávacích programů. Finanční gramotnost je začleněná v rámcovém vzdělávacím programu¹, i ve školním vzdělávacím programu jednotlivých škol. Tato oblast vede žáky k zodpovědnosti k vlastnímu životu a motivuje jedince k získávání dovedností a vědomostí. Finanční gramotnost je oblast vzdělání, kdy je třeba vzdělávat nejen děti a dospívající jedince, ale i dospělé a naše seniory, protože hlavně oni předávají naši dětem své zkušenosti, rady a životní moudra.

Obrázek 1 Schéma finanční gramotnosti²

¹ Finanční gramotnost a RVP [online] Metodický portál RVP.cz[cit. 7.4.2023]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/13323/FINANCNI-GRAMOTNOST-V-RVP-ZV.html>

² [Finanční gramotnost - projekt ČNB - PDF Free Download \(docplayer.cz\)](#)

1.1 Definice finanční gramotnosti

Existuje více definic finanční gramotnosti, každý autor využívá jiná kritéria ke stanovení definice. Následující definici poskytuje metodický portál zaměřený zejména na finanční gramotnost ve výuce.

„Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní / rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace.“³

Další definici využívá ministerstvo financí, které je zaměřené na finance České republiky a jejich obyvatel.

„Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a postojů nezbytných k dosažení finanční prosperity prostřednictvím zodpovědného finančního rozhodování.“⁴

1.2 Složky finanční gramotnosti

Definice finanční gramotnosti je strukturovaná. Finanční gramotnost jako správa osobních či rodinných financí zahrnuje tři složky: peněžní, cenovou a rozpočtovou. **Peněžní gramotnost** představuje nezbytné kompetence pro správu hotovostních, bezhotovostních peněz, transakcí a dále správu nástrojů k tomu určených např. běžný účet, platební nástroje a jiné. **Cenová gramotnost** představují kompetence nezbytné pro porozumění cenovým mechanismům a inflaci.⁵

³ Definice finanční gramotnosti – DIGIFOLIO. Metodický portál RVP [online]. Copyright©2020 Národní pedagogický institut ČR [cit.09.01.2021]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/artefact.php?artefact=58591&view=2939&block=18975>

⁴ Definice finanční gramotnosti – MFČR. [online]. Copyright©2023 Finanční gramotnost Ministerstvo financí České republiky [cit.05.04.2023]. Dostupné z: <https://financnigramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/oecd/zakladni-informace>

⁵ HESOVÁ, Alena a Eva ZELENDOVÁ a kolektiv. Finanční gramotnost ve výuce: Metodická příručka [online]. Praha: Národní

Rozpočtovou gramotnost představují kompetence nezbytné pro správu osobního či rodinného rozpočtu např. schopnost vést rozpočet, stanovovat finanční cíle a rozhodovat o alokaci finančních zdrojů, zahrnuje i schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska. Rozpočtová gramotnost zahrnuje vedle výše popsané obecné složky také dvě složky specializované: **správu finančních aktiv** např. vkladů, investic a pojištění a **správu finančních závazků** např. úvěrů nebo leasingu. To předpokládá v obou případech orientaci na trhu různě komplikovaných finančních produktů a služeb, schopnost mezi sebou jednotlivé produkty či služby porovnávat a volit ty nejvhodnější s ohledem na konkrétní životní situaci.⁶

1.3 Význam finanční gramotnosti

Finanční gramotnost, finance, budoucnost financí, zajištění či finanční vzdělání, všechny tyto témata jsou momentálně často skloňovanými slovním spojením dnešní doby. Nejen, že banky v České republice se snaží své klienty vzdělávat, aby lidé měli lepší povědomí o úrocích úvěrů, které si berou, o investicích, hypotékách či běžných transakcích či spoření co budoucna, ale hlavně se snaží o vzdělávání dětí či seniorů, tak aby se tyto dvě rizikové skupiny lidí, financí nebáli a cítili se bezpečně. Např. Česká spořitelna, která se o finance stará již déle jak 150 let má poradenství nazvané „*Moje zdravé finance*“⁷ nebo vzdělávací program pro děti a seniory „*Abeceda peněz*“⁸. V této republice je velká spousta finančních poradců, kteří i přes své velké úsilí sice o finance lidí pečují, ale nepředávají jim vzdělávání, které tolik potřebují. Děti jsou naše budoucnost, a když jim teď neposkytneme informace a zkušenosti, které máme je velká šance, že budou dělat stejné chyby jako my.

ústav pro vzdělávání, divize VÚP, 2011, s. 6. [cit. 2021-02-06]. ISBN 978-80-86-856-76-6. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vystupy/financni-gramotnost-ve-vyuce>

⁶ HESOVÁ, Alena a Eva ZELENDOVÁ a kolektiv. Finanční gramotnost ve výuce: Metodická příručka [online]. Praha: Národní

ústav pro vzdělávání, divize VÚP, 2011, s. 6. [cit. 2021-02-06]. ISBN 978-80-86-856-76-6. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vystupy/financni-gramotnost-ve-vyuce>

⁷ Moje zdravé finance – Česká spořitelna, a.s. [online] Copyright © 2023 [cit. 16.3.2023]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/blog/zdrave-finance>

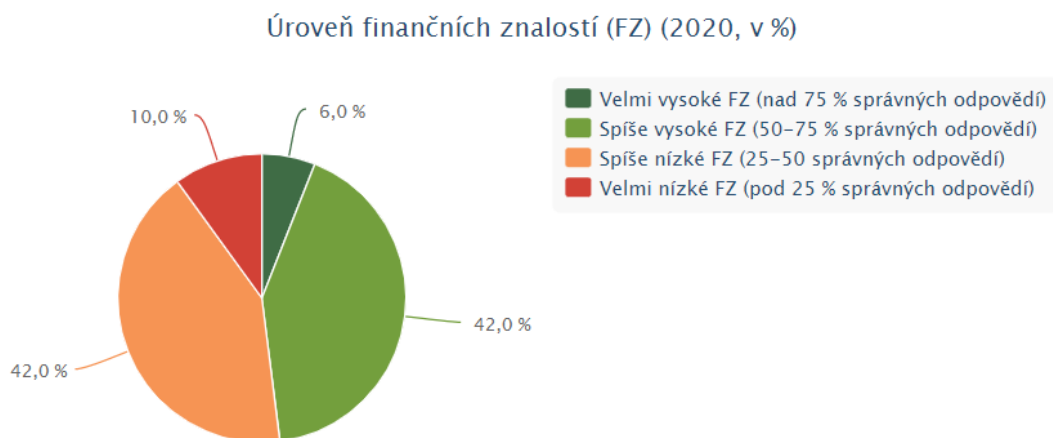
⁸ Abeceda peněz – Česká spořitelna, a.s. [online] Copyright © 2023 [cit. 16.3.2023]. Dostupné z: <https://www.abecedapenez.cz/cs/uvod>

Ministerstvo finance v roce 2017⁹ zveřejnilo zrevidovaný Standard finanční gramotnosti. Tento standart stanovuje cílovou úroveň finanční gramotnosti pro žáky základních a středních škol. „Na rozdíl od standardům z roku 2007 došlo v zrevidovaném standardu k posílení témat: bezhotovostní placení, ochrana osobních údajů, kritické posouzení nabídky služeb a zboží, sestavení rozpočtu a porovnání majetku a závazků, úročení, porovnání finančních produktů, krátkodobé a dlouhodobé plánování a rizika dosažení cílů, zabezpečení na stáří, vznik a rizika půjček, důsledky nesplácení a řešení zadlužení a předlužení.“¹⁰

1.4 Znalosti v oblasti finanční gramotnosti

V roce 2020 provedlo Ministerstvo financí výzkum úrovně finanční gramotnosti obyvatel České republiky ve věku 18let +¹¹. Pomocí dotazníků jsou respondenti dotazováni na obecné otázky ohledně znalosti bankovních produktů, rozpočtu domácnosti a rezerv.

Z výsledku šetření je vidno, že velmi nízké finanční znalosti má 42 % dotazovaných respondentů, spíše nízké znalosti má 10 % respondentů, spíše vysoké znalosti má 42 % dotazovaných a velmi vysoké znalosti má pouze 6 % dotazovaných respondentů.¹²

Obrázek 2 Úroveň finančních znalostí z roku 2020¹²

⁹ Metodický portál RVP – DIGIFOLIO [online] Copyright ©2020 Národní pedagogický institut ČR [cit. 25.2.2023] Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2939>

¹⁰ Standardy finanční gramotnosti - DIGIFOLIO RVP [online] Copyright ©2020 [cit.01.03203]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=6055>

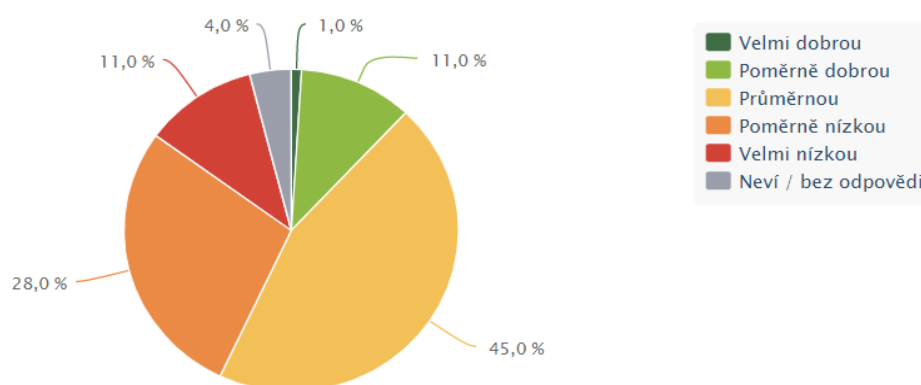
¹¹ Finanční gramotnost MFČR [online] Copyright ©2023. Dostupné z: <https://financniagramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/vysledky-mereni-financni-gramotnosti-20-3286/>

¹² Finanční gramotnost MFČR [online] Copyright ©2023. Dostupné z: <https://financniagramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/vysledky-mereni-financni-gramotnosti-20-3286/>

Finančně zodpovědný člověk, je ten, který lépe využívá finanční produkty nebo se zodpovědněji rozhoduje ve finanční oblasti. Ekonomicky zodpovědní respondenti, dle výzkumu ministerstva financí jsou obyvatelé s vyššími příjmy, vysokoškolským vzděláním či živnostníci¹³. Nižší úrovně ekonomické zodpovědnosti dosáhly obyvatelé, kteří jsou studenty, obyvatelé se základním vzděláním či nízkopříjmový obyvatelé¹⁴.

V rámci výzkumu finančních znalostí bylo možné i ohodnotit i své vlastní znalosti subjektivním názorem. Dle výsledků¹⁵ Ministerstva financí se 45 % dotazovaných respondentů ohodnotilo průměrnými znalostmi úvěrů, běžných účtů, hypoték či rodinného rozpočtu. Jen 11 % dotazovaných se ohodnotilo, že má velmi nízkou znalost finančních produktů a pouze 1 % všech dotazovaných se hodnotí, že má velmi dobrou znalost finančních produktů.¹⁶

Jakou úroveň finančních znalostí podle Vás máte? (sebehodnocení) (2020, v %)

Obrázek 3 Schéma úrovně finančních znalostí¹⁶

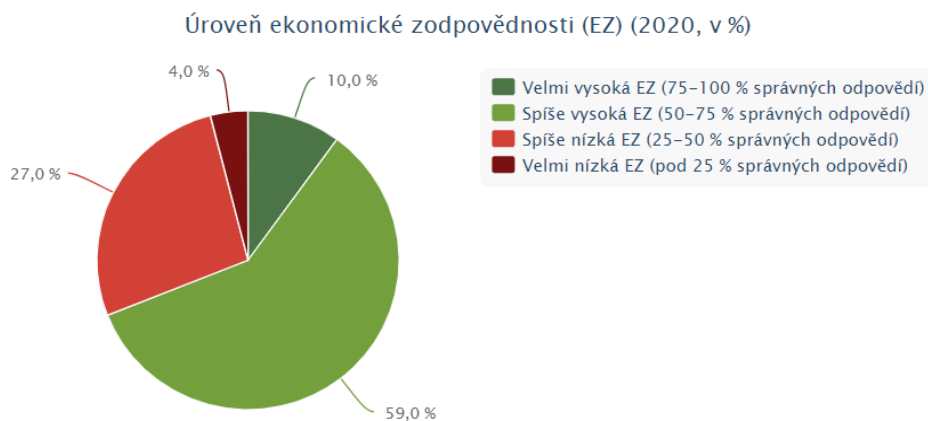
¹³ Finanční gramotnost MFČR [online] Copyright ©2023. Dostupné z: <https://financniagramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/vysledky-mereni-financni-gramotnosti-20-3286/>

¹⁴ Finanční gramotnost MFČR [online] Copyright ©2023. Dostupné z: <https://financniagramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/vysledky-mereni-financni-gramotnosti-20-3286/>

¹⁵ Finanční gramotnost MFČR [online] Copyright ©2023. Dostupné z: <https://financniagramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/vysledky-mereni-financni-gramotnosti-20-3286/>

¹⁶ Finanční gramotnost MFČR [online] Copyright ©2023. Dostupné z: <https://financniagramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/vysledky-mereni-financni-gramotnosti-20-3286/>

Celkové výsledky¹⁷ výzkumu ministerstva financí jsou mírně vyšší než v roce 2015. Dle jejich výsledků jsou lidé aktivnější se získáváním znalosti a dovedností v oblasti financí. Více lidí myslí na svou budoucnost, více se využívá elektronické bankovníctví a jsou finančně či ekonomicky zodpovědnější.¹⁸

Obrázek 4 Úroveň ekonomické zodpovědnosti¹⁸

¹⁷ Finanční gramotnost – MFČR [online] [cit.10.3.2023] Dostupné z: <https://financnigramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/vysledky-mereni-financni-gramotnosti-20-3286>

¹⁸ Finanční gramotnost – MFČR [online] [cit.10.3.2023] Dostupné z: <https://financnigramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/vysledky-mereni-financni-gramotnosti-20-3286>

2 Finanční vzdělávání

Být finančně gramotný znamená mít znalost základních pojmů jako je běžný účet, aktiva, investice či spoření. Finanční gramotnost je základním faktorem pro rozhodování v našem životě. Finance nás provází celý život, od kapesného na základní škole až po důchodový věk. Pokud budeme vzdělávat děti na základních školách s pokračováním a rozšiřováním znalostí na středních školách je velký předpoklad toho, že zabráníme předlužování domácností či jednotlivců. Předejme exekucím či insolvenčním firmám a jiným negativním jevům, které jsou spjaté s financemi. Cílem finančního vzdělávání je cílit, jak na děti, tak i dospělé či seniory. V minulosti tato oblast vzdělání pro nás nebyla tolik důležitá jako v dnešní moderní době. V dobách minulých nás vše o chodu domácnosti či rodinného rozpočtu učili naši rodiče, ale vše se vyvíjí a rozvíjí¹⁹. Zkušenosti, ale mluví za vše a nyní již víme, že i děti mohou své rodiče učit novým věcem. Finančním vzděláváním naší populace chceme naše rodiny, rodinné rozpočty či finance chránit před negativními vlivy okolního světa.

Finanční vzdělávání může vést k porozumění v oblasti hospodaření s penězi a přijímat změny svých potřeb, životních událostí a stále měnícím se podmínkám v ekonomice.²⁰ Jedním ze základních úkolů finanční gramotnosti je ochrana před nesprávnými rozhodnutími v oblasti financí. Množství produktů a informací, které finanční instituce nabízejí je mnoho, proto to je velmi obtížné se ve všech správně zorientovat a porozumět jim do detailu.

V každé životní situaci máme jako klienti či spotřebitelé jiný požadavek nebo potřebu, kterou musí daný produkt uspokojit. Může jít o zajištění budoucnosti ve formě hypotéky nebo stavebního spoření, ale jedná se i o krátkodobé či dlouhodobé investice. Proto by se v těch to věcech měl finančně gramotný člověk orientovat.

¹⁹ Definice finanční gramotnosti – DIGIFOLIO. Metodický portál RVP [online]. Copyright ©2020 Národní pedagogický institut ČR [cit. 09.01.2021]. Dostupné z:

<https://digifolio.rvp.cz/view/artefact.php?artefact=58591&view=2939&block=18975>

²⁰ Ministerstvo financí ČR – Finanční vzdělávání a jeho vývoj v České republice. [online]. Listopad 2019, s. 4. [cit. 09.01.2021].

Dostupné z: https://amsp.cz/wp-content/uploads/2020/01/N%C3%A1rodn%C3%AD-startegie-finan%C4%8Dn%C3%ADho-vzd%C4%9B1%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-mp_ALBSBJBMDU8I.pdf

Finanční vzdělávání můžeme definovat takto: „*Finanční vzdělávání je proces, jehož prostřednictvím si uživatelé finančních služeb i investoři zvyšují porozumění finančním produktům a pojmům a současně prostřednictvím informací, instrukcí a nestranných rad vytvářejí schopnost uvědomovat si finanční rizika i finanční příležitosti, schopnost provádět informovaný výběr, učí se, kam se obrátit o radu či pomoc a provádět další kroky vedoucí ke zlepšení své finanční „well-being“ a ochrany*“.²¹

2.1 Vzdělání finanční gramotnosti

Vzdělání je souhrn dovedností, vědomostí, které lidé získávají prostřednictvím vzdělání, praxe a studia²². Na vzdělání má každý z nás právo a není přesně dáno čeho se má vzdělání týkat. Tak jako se lidé vzdělávají v matematice, českém jazyce či dějepisu je od roku 2009 v České republice zavedeno vzdělání ve finanční gramotnosti na středních školách a od roku 2013 na základních školách.²³ Česká republika byla jednou z prvních zemí světa, která tuto výuku zavedla. Díky Standardu finanční gramotnosti z roku 2007 jsou přesně definované cíle finanční gramotnosti pro žáky 1.a 2. stupně základních škol a žáky středních škol. Vzdělání finanční gramotnosti slouží jednotlivcům ke správnému rozhodování ohledně svých financí či financí svých rodin. Cílem vzdělání ve finanční oblasti je, aby jednotlivci byli zodpovědní za své rozhodování o svých financích, aby byli schopni se orientovat v produktech finančních institucí a tím pádem se vyhnuli nevýhodným nabídkám²⁴.

2.2 Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách

V prosince roku 2007 uveřejnilo Ministerstvo financí dokument Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách.²⁵ Tento dokument byl připraven Ministerstvem financí, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvem průmyslu a obchodu. V roce 2017 byl tento dokument revidován. Stanovuje cílovou

²¹ DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-008-9.

²² Sociologická encyklopedie [online]. [cit. 7.4.2023]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Vzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD>

²³ Finanční vzdělávání a jeho vývoj v ČR-MFČR [online]. [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: https://amsp.cz/wp-content/uploads/2020/01/N%C3%A1rodn%C3%AD-startegie-finan%C4%8Dn%C3%ADho-vzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-mp_ALBSBJBMDU8I.pdf

²⁴ Finanční vzdělávání a jeho vývoj v ČR-MFČR [online]. [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: https://amsp.cz/wp-content/uploads/2020/01/N%C3%A1rodn%C3%AD-startegie-finan%C4%8Dn%C3%ADho-vzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-mp_ALBSBJBMDU8I.pdf

²⁵ Strategie finančního vzdělávání [online]. [cit. 7.4.2023]. Dostupné z: https://nuov.cz/uploads/SBFG_finalni_verze.pdf

úroveň finanční gramotnosti žáků základních a středních škol. V tomto revidovaném dokumentu došlo zejména k posílení těchto témat: bezhotovostní placení, ochrana osobních údajů, kritické posouzení nabídky služeb a zboží, sestavení rozpočtu a porovnání majetku a závazků, úročení, porovnání finančních produktů, krátkodobé a dlouhodobé plánování a rizika dosažení cílů, zabezpečení na stáří, vznik a rizika půjček, důsledky nesplácení a řešení zadlužení a předlužení.

Finanční vzdělávání je v kompetenci škol a je tak jedním z pilířů Národní strategie finančního vzdělávání²⁶. Tato strategie je od roku 2013 povinnou výukou finančního vzdělávání na základní. Způsob, kterým je zařazena do výuky, je v pravomoci samotných škol. Součástí systému vzdělávání jsou Standardy finanční gramotnosti. Ty stanovují úroveň finanční gramotnosti pro každý stupeň vzdělání. Stupeň gramotnosti pro poslední ročník střední školy se rovná stupni finanční gramotnosti dospělé osoby. Vzdělávací programy jsou rozdílné pro střední odborné školy a pro gymnázia. Po ukončení gymnázia i střední odborné školy by měl být absolvent schopen se dostatečně orientovat na finančním trhu, měl by rozumět základním pojmům a produktům, se kterými se může kdykoliv setkat a měl by si umět správně vypočítat náklady spojené s úvěrem.

V základním vzdělávání byl RVP ZV schválen dříve než Standardy finanční gramotnosti²⁷, z toho důvodu se nemusí promítat do RVP ZV. V aktuálně připravované revizi RVP ZV je zařazení finanční gramotnosti do RVP ZV jedním z klíčových témat. Základním školám je doporučováno prostřednictvím dokumentu Sdělení ředitelům škol v základním a středním vzdělávání o zařazení finanční gramotnosti do PISA 2012 a další doporučení, aby finanční gramotnost promítaly do výuky již nyní.²⁸

2.3 Standardy finanční gramotnosti

Standardy finanční gramotnosti vycházejí z definice finanční gramotnosti a představují ideální úroveň vzdělání pro jednotlivé cílové skupiny. Tyto standardy byly následně začleněny do RVP a mohou sloužit jako podpora k tvorbě konkrétních vzdělávacích programů,

²⁶Finanční gramotnost-MFČR [online]. [cit.5.4.2023] Dostupné z:<https://financniagramonost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/strategicke-dokumenty#strategie-2.0>

²⁷ Metodický portál RVP Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=6055>

²⁸ MŠMT ČR [online]. [cit.5.4.2023] Dostupné z:[z:Sd%C4%9Blen%C3%AD%20%20k%20finan%C4%8Dn%C3%AD%20gramotnosti%20ke%20zve%C5%99ejn%C4%9Bn%C3%AD](https://www.mfcr.cz/cz/pro-odborniky/strategicke-dokumenty#strategie-2.0)

kteřé zvyšují úroveň FG, jak žáků, tak i dospělé populace.²⁹ Celé znění Standardů finanční gramotnosti je k nahlédnutí v Příloze č. 2³⁰.

Ministerstvo financí v roce 2017 uveřejnilo aktualizované standardy finanční gramotnosti. Tento Standard určuje cílovou úroveň vzdělání ve FG pro žáky základních a středních škol. Oproti Standardu z 2007 je tento revidovaný dokument posílen o témata jako jsou: *bezhotovostní placení, ochrana osobních údajů, kritické posouzení nabídky služeb a zboží, sestavení rozpočtu a porovnání majetku a závazků, úročení, porovnání finančních produktů, krátkodobé a dlouhodobé plánování a rizika dosažení cílů, zabezpečení na stáří, vznik a rizika půjček, důsledky nesplácení a řešení zadlužení a předlužení*³¹.

Standardy jsou rozčleněny do 4 základních skupin:

*Nakupování a placení, Hospodaření domácnosti, Přebytek rozpočtu domácnosti a Schodek rozpočtu domácnosti.*³²

2.4 Výukové metody FG

Výuka finanční gramotnosti se zaměřuje na rozvoj dovedností pro život, a proto by mělo být s provázáno s každodenními činnostmi běžného života. Je vhodné připravit takové výukové aktivity, které umožňují relativně autentický prožitek finanční situace a které vedou k osvojení strategií zodpovědného rozhodování.

*Metoda výuky (výuková metoda) je systém vyučovacích činností učitele a učebních aktivit žáků směřujících k dosažení daných výukových cílů*³³.

Funkce výukových metod lze shrnout jako informační, formativní a výchovná. Jednou z klíčových funkcí výukových metod je regulovat učení žáků, tak by výsledkem učení byly

²⁹ Strategie finančního vzdělávání 2017 [online]. [cit.5.4.2023] Dostupné z: [PSFV 2017 Standard-financi-gramotnosti.pdf \(mfcr.cz\)](https://www.mfcr.cz/psfv/2017/standard-financi-gramotnosti.pdf)

³⁰ Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách, společný dokument online [Standard finanční gramotnosti | 2017 | Ministerstvo financí ČR \(mfcr.cz\)](https://www.mfcr.cz/standard-financi-gramotnosti-2017)

³¹ Metodický portál RVP.cz-Digifolio [online]. [cit.5.4.2023] Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=6055>

³² Metodický portál RVP.cz-Digifolio [online]. [cit.5.4.2023] Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=6055>

³³ Zieleniecová, Pavla, Pedagogika UK [online]. [cit.5.4.2023] Dostupné z: <https://kdf.mff.cuni.cz/vyuka/pedagogika/materialy/LS/16%20Metody%20a%20organizacni%20formy%20vyuky.pdf>

osvojené dovednosti a vědomosti. Vše musí být v souladu s výukovými cíli a musí odpovídat znalostní a vědomostní úrovni žáků. Učitel výběrem výukové metody podněcuje aktivitu žáků v hodinách, vyvolává diskuze o učivu či jim zadává samostatné práce či práce ve skupinkách, aby podnítil spolupráci mezi žáky. Žáci pod vedením učitele si osvojují vědomosti a dovednosti, rozvíjí své schopnosti a tvoří si hodnoty.³⁴

K tomuto účelu lze doporučit **metodu heuristickou**³⁵, resp. metodu řešení problémů (problémovou výuku) a situační metody. Heuristická metoda bývá často charakterizována jako učení objevováním (Heuréka! znamená Objevil jsem to! Našel jsem to! Mám to!). Žákům nejsou předkládána k osvojení fakta nebo výsledky, ale žáci jsou podněcováni k tomu, aby sami hledali řešení.

Metoda situační³⁶ má velmi blízko k životní realitě. Její podstatou je řešení určité problémové situace, která se může stát skutečnou životní událostí. Žáci pak využívají svých vědomostí a dovedností, pracují s informačními zdroji, ale zohledňují také své zkušenosti, názory a postoje. Společně diskutují o možných řešeních, hledají jejich výhody a nevýhody a rozhodují se, které řešení je za daných podmínek nejlepší.

Z toho důvodu je důležité podporovat žákovské objevování a samostatné řešení problémových situací. Pro žáky je zábavné řešit problémové a kreativní úkoly a situace, které se jich osobní mohou týkat např. Porovnejte 3 druhy mobilních telefonů vhodných pro žáky Vašeho věku, vyberte ten nejvhodnější a výběr zdůvodněte. Pro žáky může být atraktivnější objevování nových strategií než hotová řešení k osvojení. Pro děti jejich vývoj i život je důležité vědět, že na každý problém může existovat více možných řešení, které mohou ovlivnit konkrétní problémovou situaci např. rodinný rozpočet, vztahy v rodině, zaměstnání.

Pro žáky je jednodušší, když se výuka postaví a opře o situace, kterou buď znají, nebo jsou jim blízké např. finanční situace, kterou prožívají doma (rodinný rozpočet, dovolená, tábory či koupě něčeho nového). Žákům se bude lépe pracovat s praktickými

³⁴ SIMBARTL, Petr, ŠTICH, LUKÁŠ, PDF Plzeň, Vyučovací metody, 2009

³⁵ HESOVÁ, Alena. Metodická doporučení pro výuku finanční gramotnosti. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2013. ISBN 978-80-7481-002-2.

³⁶ HESOVÁ, Alena. Metodická doporučení pro výuku finanční gramotnosti. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2013. ISBN 978-80-7481-002-2.

příklady a k tomu je možné využít výukové listy³⁷ či TV programy³⁸, které jsou volně k dispozici. Ideální je výuku přesunout do prostředí, které je pro žáky zábavné či zajímavé např. banka, obchod či pošta. To jsou instituce, kde žáci mohou porovnávat, které balení je výhodnější, které spoření je pro jejich budoucnost perspektivnější či zda někde ušetří, popř. peníze zhodnotí.

2.5 Znamky výukových metod

Jaký je typický znak výukové metody? J. Mojžíšek v roce 1975 definoval hlavní vlastnosti, které má účinná výuková metoda splňovat. To, zda je metoda účinná záleží na stanovení cílů a vhodnosti prostředí a podmínek výuky. Za didakticky účinnou se pokládá metoda, která je informativně nosná, tzn. předává nebo zprostředkuje plnohodnotné informace a dovednosti, obsahově nezkreslené, je formativně účinná, tzn. rozvíjí poznávací procesy. Je racionálně i emotivně působivá, tzn. strhne, aktivuje žáka k prožitku učení a poznávání, respektuje systém vědy a poznání a vede žáky k vědeckému světovému názoru, je výchovná, tzn. rozvíjí morální, sociální, pracovní a estetický profil žák, je přirozená ve svém průběhu i důsledcích, použitelná v praxi, ve skutečném životě, přibližuje školu životu, adekvátní k žákům, adekvátní k učitelům, didakticky ekonomická, hospodárná, finančně ekonomická a je hygienická³⁹

³⁷ Finanční gramotnost do škol [online] © 2023. Dostupné z: <http://www.fgdoskol.cz/pro-skoly/vyukove-materialy/>

³⁸ Česká televize – Krotitelé dluhů [online]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10213556322-krotitele-dluhu/>

³⁹ MOJŽÍŠEK, Lubomír. Vyučovací metody. 2. vyd. Praha: SPN, 1985.

3 Projektové vyučování

Výuka FG může mít celou řadu podob. Volba metod závisí především na učitelích a preferencích školního kolektivu. Mezi ostatními postupy si získává oblibu právě projektové vyučování. Děti během projektového vyučování mohou získat nové zkušenosti, informace a osvojit si nové dovednosti. Pro tuto chvíli není jednotná definice projektového vyučování, a to hlavně proto, že každý pedagog má na tuto oblast jiný pohled, a protože se projektové vyučování stále vyvíjí a upřesňuje. Nicméně jedna z nejstarších teorií říká, že „*projektová metoda organizuje učební látku jako řadu projektů neboli učebních celků, jež by upoutaly žáka svým konkrétním cílem. Žáci pracující na provedení projektu, získávají určité vědomosti a dovednosti, jež jsou pak vlastním účelem učení a projekt sám se stává jen prostředkem k tomuto účelu*“.⁴⁰

Jiné vymezení pojmu uvádí J. Průcha a kol. (2001) v Pedagogickém slovníku. *Je to vyučovací metoda, v níž jsou žáci vedeni k samostatnému zpracování určitých projektů a získávají zkušenosti praktickou činností a experimentováním. Podporuje motivaci žáků. Projekty mohou mít formu integrovaných témat, praktických problémů ze životní reality nebo praktické činnosti vedoucí k vytvoření nějakého výrobku, výtvarného nebo slovesného produktu*⁴¹.

Charakteristickým znakem projektové výuky je cíl, který je představován určitým konkrétním výstupem, tj. výrobkem nebo praktickým řešením problému. Projekty mají často podobu integrovaných témat a využívají mezipředmětových vztahů.⁴²

Projektové vyučování učí žáky dívat se na určitá témata z různých pohledů, vyhledávat informace, třídit je a hledat možné souvislosti a vazby mezi nimi, plánovat postup práce, překonávat překážky a problémy, komunikovat a rozvíjí je v dalších mnoha oblastech. Projektové vyučování připravuje žáky na další studium, je přípravou pro samostatnou tvorbu seminárních, diplomových a jiných prací, prezentací,

⁴⁰ [Turková](#), Petra, Využití projektové metody ve výuce odborných předmětů u učebního oboru kadeřník, České Budějovice, 2019. Bakalářská práce, Jihočeská univerzita, České Budějovice, Pedagogická fakulta Katedra pedagogiky, Vedoucí práce PhDr. Iva Žlábková, Ph.D.

⁴¹ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2.

⁴² ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4100-0.

a v neposlední řadě je připravuje na budoucí zaměstnání, kdy je umění tvořit, plánovat a řídit projekty velmi vítanou dovedností.⁴³

3.1 Kritéria projektového vyučování

Projektové vyučování by mělo splňovat určitá kritéria proto, abychom mohli mluvit o projektovém vyučování. Je potřeba si stanovit určité cíle a požadavky, co od takového vyučování očekáváme, abychom žákům tento typ vyučování správně prezentovali a oni správně pochopili cíl vyučovacích hodin. Jedním kritériem je, že se spojí teorie a praxe daného vyučovacímho předmětu. V tomto případě jsou žáci osobně zapojeni do projektu, kde se zabývají návrhem, hledáním řešení problému a rozhodováním, jak tento problém vyřešit. Žáci přicházejí s vlastními nápady a reálným řešením⁴⁴. Učí se dokončovat práci a nebát se dělat chyby. Rozvíjí svou sebedůvěru.

Žáci se prostřednictvím zážitků učí nové dovednosti a získávají nové vědomosti, které pak uplatňují ve svém reálném životě. Díky projektovému vyučování rozvíjí své studijní a pracovní návyky a přebírají odpovědnost za vlastní činy a učení. Žáci se učí, že každý problém má své řešení, které má mnoho způsobů a podob.⁴⁵

Důležité je, stanovit si co chci projektem splnit či dosáhnout, stanovit si cíl, postup pro splnění cíle a vytvořit si časový harmonogram pro splnění cíle. Dalším důležitým naplánováním je, zda žáci pracují samostatně či ve skupinách, jak se prolínají mezipředmětové vztahy.⁴⁶

3.2 Projektové vyučování

Projektové vyučování je organizační forma, skládající se z mnoha rozmanitých fází, využívajících různé výukové metody a formy práce. Tato forma vyučování bylo v reformní pedagogice jednou z nejvýraznějších možností pro uplatnění skupinové práce žáků. Klade důraz na sociální vztahy ve vyučování s principem skupinové realizace úkolu. Skupinová

⁴³ Soukromá základní škola Čelákovice [online] [cit. 02.02.2023] Dostupné z: <https://zs.mills.cz/vyukove-metody/projektove-vyucovani/>

⁴⁴ Projektové vyučování [online] [citace 7.4.2023] Dostupné z: https://is.muni.cz/el/ped/jaro2019/PVCKC_MGV/projektova_vyuka.pdf

⁴⁵ Projektové vyučování [online] [citace 7.4.2023] Dostupné z: https://is.muni.cz/el/ped/jaro2019/PVCKC_MGV/projektova_vyuka.pdf

⁴⁶ Projektové vyučování [online] [citace 7.4.2023] Dostupné z: https://is.muni.cz/el/ped/jaro2019/PVCKC_MGV/projektova_vyuka.pdf

realizace bezprostředně souvisí s ústředním principem projektového úkolu – seberegulaci při učení. Plánování i realizace projektu spočívá především na žácích jejich řídicí a sebeřídicí činnosti. I když s podnětem pro projekt může přijít i učitel, jsou to žáci, kteří tím, že projekt přijmou, přebírají odpovědnost i v jeho realizaci. Žáci jsou zapojeni do plánování, podávají návrhy, které obsahují řešení problému.

Dostanou čas k rozvoji vlastních učebních strategií i čas na řešení a získávání výsledků. To vede k aktivnímu přístupu a vlastnímu učení. Učitel má pozměněnou roli konzultanta, pomáhá žákům a podporuje jejich úsilí.⁴⁷

3.3 Typy projektů

Projekty můžeme rozlišovat dle hledisek a kritérií, které v projektu hledáme a posuzujeme. Každý projekt je jedinečný, a proto je možné jej podle různých znaků charakterizovat. Rozlišujeme projekty podle účelu, podle navrhovatele, podle vztahu k učivu a vyučovacím předmětům, podle délky trvání projektu (krátkodobé, střednědobé, dlouhodobé), podle místa jeho konání, podle počtu zapojených žáků do projektu a podle velikosti projektu (malé i velké)⁴⁸.

3.3.1 Projekty podle účelu

O projektech zaměřujících se na cíl se poprvé zmiňoval Kirkpatrick. Členil projekty na ty, které se snaží vtělit myšlenku či plán do vnější formy, může se jednat např. i o divadelní hru. Jiný projekt může cílit k estetickému prožitku, nebo prostřednictvím projektu může dojít k vyřešení předloženého problému. Skrze projekt mohou žáci získat i nějakou novou dovednost⁴⁹.

⁴⁷ KASÍKOVÁ, Hana. Kooperativní učení a vyučování: teoretické a praktické problémy. Praha: Karolinum, 2001. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0192-3

⁴⁸ TURKOVÁ, Petra, Využití projektové metody ve výuce odborných předmětů u učebního oboru kadeřník, České Budějovice 2019, Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra Pedagogiky, Vedoucí práce PhDr. Iva Žlábková, Ph.D

⁴⁹ VALENTA, Josef. Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. ISBN 80-7068-066-0

3.3.2 Projekty podle navrhovatele

Projekty mohou být spontánní (dětské, žákovské), uměle připravené, vycházející z práce učitele, nebo také takové, kde se oba subjekty při navrhování projektu vzájemně doplňují, pomáhají si a obohacují se novými zkušenostmi a zážitky⁵⁰.

3.3.3 Projekty podle vztahu k učivu a vyučovacím předmětům

Posuzujeme, podle toho, zda se jedná o hledisko průřezového tématu, které lze zapojit do více oblastí, do více předmětů. Nebo zda se jedná jen o jedno téma, jež nelze integrovat do jiných předmětů. Toto dělení úzce souvisí s tím, jak bývají projekty organizovány. To může být v rámci jednoho nebo dvou předmětů, jako součást jiného systému výuky, nebo výhradní metoda výuky předmětu. Mimo výuku předmětů, rozsahem zahrnujících více předmětů či více oblastí poznání⁵¹.

3.3.4 Projekty podle délky trvání

Projekty mohou být krátkodobé, střednědobé nebo dlouhodobé. Jejich délka se odvíjí od náročnosti jejich obsahu. Některé projekty mohou trvat jeden den, některé týden. Dlouhodobé projekty mohou být realizovány na školních výletech, exkurzích nebo školách v přírodě. Mimořádně dlouhodobé projekty lze realizovat v řádu několika týdnů i měsíců a většinou probíhají souběžně s výukou⁵².

3.3.5 Projekty podle místa konání

Projekt může probíhat ve škole i mimo školu. Někdy se může jednat i o takzvaný domácí projekt, a to tehdy, pracuje-li žák na nějaké části projektu doma. Propojení školy s životní realitou je velmi přínosné, navozuje situace, ve kterých je vhodné spolupracovat s dalšími institucemi⁵³.

⁵⁰ VALENTA, Josef. Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. ISBN 80-7068-066-0

⁵¹ VALENTA, Josef. Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. ISBN 80-7068-066-0

⁵² VALENTA, Josef. Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. ISBN 80-7068-066-0

⁵³ VALENTA, Josef. Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. ISBN 80-7068-066-0

3.3.6 Projekty podle počtu zapojených žáků

Zapojení žáků do projektů může být různé, záleží na místě konání nebo délce trvání. Projekty mohou být individuální či kolektivní, většinou se jedná o kolektivy skupinové, třídní, ale i ročníkové nebo celoškolské. Na menších školách bývá celoškolské zapojení typické, většinou se jedná o akce spojené se životem obce, se svátky, významnými dny⁵⁴.

3.3.7 Projekty podle velikosti

Tímto rozdělením se projekty zpravidla člení na malé, při nichž se žáci naučí např. péct jablkový závin, nebo připravovat jednoduché pomazánky. V rámci velkých projektů, pak tvoří např. školní muzeum, galerii nebo jiné zajímavé artefakty.⁵⁵

3.4 Pozitiva projektového vyučování

Je samozřejmostí, že každá metoda, styl, projekt či výzkum má své výhody a nevýhody. Záleží na pedagogickém pracovníkovi, kterou metodu výuky či projektu si zvolí, aby vyhovovala jemu i žákům⁵⁶. Metoda by měla být vhodně zvolena a využita, aby nám pomohla ke splnění stanoveného cíle, který si na počátku výuky či projektu zvolíme. Mezi pozitiva projektového vyučování patří možnost individuálního zapojení žáka, dle jeho vědomostí a dovedností, žák získává silnou motivaci k učení, žák přebírá zodpovědnost za výsledek práce, rozvíjí se jeho samostatnost, učí se pracovat s různými informačními zdroji, učí se řešit problémy, žák konstruuje své poznání, využívá svých nabytých znalostí a dovedností a získává nové, žák získává dovednost organizační, řídicí, plánovací a hodnotící, získává globální celkový pohled na řešený problém, učí se spolupracovat. Žák rozvíjí své komunikační schopnosti, učí se vzájemnému respektu a rozvíjí svou tvořivost, aktivitu a fantazii.⁵⁷ V rámci projektového vyučování se nerozvíjí jen žáci, své dovednosti v rámci této

⁵⁴ KASÍKOVÁ, Hana. Kooperativní učení a vyučování: teoretické a praktické problémy. Praha: Karolinum, 2001. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0192-3

⁵⁵ COUFALOVÁ, Jana. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-958-0

⁵⁶ Metodický portál RVP.cz [online] [cit 07.04.2023] Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/s/14983/PROJEKTOVA-VYUKA.html>

⁵⁷ Metodický portál RVP.cz [online] [cit 02.01.2023] Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/s/14983/PROJEKTOVA-VYUKA.html>

výuky rozvíjejí i učitelé. Projektové vyučování má pozitivní vliv na schopnost se učit nové role např. poradce. Učí se vnímat dítě jako celek a dochází ke změně v jeho myšlení o žácích. Učitel díky projektovému vyučování rozšiřuje repertoár svých vyučovacích strategií, zároveň i rozšiřuje své organizační dovednosti a rozšiřuje své možnosti hodnocení.⁵⁸

3.5 Negativa projektového vyučování

Pokud hledáme pozitiva projektového vyučování musíme se podívat i na jeho negativa, abychom věděli, co nás může v projektu brzdit a jaké překážky společně s žáky musíme překonat. Pro žáky může být náročně při projektu časová náročnost. Pokud zvolíme projekt, který je dlouhodobý nemusí být pro žáky tolik atraktivní a nemusíme udržet jeho pozornost. Může se stát, že zvolíme i projekt, který je pro žáky nevhodný kvůli nedostatečným kompetencím žáka. Na druhou stranu pro učitele může být náročná příprava projektu či náročnost jeho hodnocení.⁵⁹

3.6 Projekt Abeceda peněz České spořitelny, a.s.

Česká spořitelna, a.s. jako finanční instituce je tu s námi již více než 100 let a vždy se snažila pečovat o finance svých klientů. V dnešní moderní době se snaží vzdělávat své klienty v oblasti financí více než kdy dříve. S finančním vzděláváním začíná již u dětí předškolního věku. Nejpopulárnějším projektem České spořitelny, a.s. je Projekt Abeceda peněz⁶⁰ „Tajuplná cesta⁶¹“, která je určená pro teenagery, a protože cílem práce je ověřit znalosti žáků 9. tříd ve finanční gramotnosti, použila jsem právě projektu České spořitelny, a.s. k naplnění cíle své práce. Smyslem Abecedy peněz je naučit děti hospodařit s penězi, zábavnou formou. Pro nejmenší je připraven příběh Daníčka a jeho brášky Zdenečka⁶². U příběhu jsou otázky a úkoly pro nejmenší děti a učí se díky tomu šetřit financemi. Pro druháky je připraven příběh Alenky a Tomáše, kteří se svým příběhem a úkoly snaží děti

⁵⁸ Metodický portál RVP-DIGIFOLIO [online] [cit 02.01.2023] Dostupné z:

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/s/14983/PROJEKTOVA-VYUKA.html>

⁵⁹ Metodický portál RVP.cz [online] [cit 02.01.2023] Dostupné z:

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/s/14983/PROJEKTOVA-VYUKA.html>

⁶⁰ Česká spořitelna, a.s.-Abeceda peněz [online] © Česká spořitelna, a.s. Dostupné z:

<https://www.abecedapenez.cz/cs/skoly>

⁶¹ Česká spořitelna, a.s.-Abeceda peněz [online] © Česká spořitelna, a.s. Dostupné z:

<https://www.abecedapenez.cz/cs/teenageri>

⁶² Abeceda peněz ČS [online] [cit 07.04.2023] Dostupné z:

https://www.abecedapenez.cz/content/dam/cz/csas/www_abecedapenez_cz/dokumenty/P%C5%99ed%C5%A1kol%C3%A1ci_uk%C3%A1zka%20materi%C3%A1l%C5%AF%20v%C3%BDuce.pdf

naučit, jak co nejlépe pochopit finanční výdaje a příjmy.⁶³ Čtvrtáci prožívají v rámci projektu den s Alenkou a Tomášem, kteří chtějí organizovat běžecké závody a bude mi vše správně zorganizovat. Děti se učí, jak pracovat s penězi, jak vše zorganizovat a jak správně udělat rozpočet pro tuto akci⁶⁴. Pro nejstarší děti je připravena „Tajuplná cesta“⁶⁵, která dětem ukazuje situaci v Londýně, kdy děti nemají peníze a musí si jít založit účet a o své finance se starat. Do tohoto projektu je možné se přihlásit skupinky v rámci školy nebo tuto možnost mohou využít i jednotlivci. Děti vždy dostanou zadání⁶⁶, kterým se řídí a snaží se najít řešení problémů, který se daný v rámci zadání. Zadání jsou přizpůsobena věku dětí. Děti mohou pracovat ve skupinkách i samostatně. Vždy jsou jim učitelé i odborníci k nápomoci.

⁶³ Abeceda peněz ČS [online] [cit 07.04.2023] Dostupné z: https://www.abecedapenez.cz/content/dam/cz/csas/www_abecedapenez_cz/dokumenty/2-ukazka-materialu.pdf

⁶⁴ Abeceda peněz ČS [online] [cit 07.04.2023] Dostupné z: https://www.abecedapenez.cz/content/dam/cz/csas/www_abecedapenez_cz/dokumenty/4-ukazka-materialu.pdf

⁶⁵ Česká spořitelna, a.s.-Abeceda peněz [online] © Česká spořitelna, a.s. Dostupné z: <https://www.abecedapenez.cz/cs/teenageri>

⁶⁶ Česká spořitelna, a.s.-Abeceda peněz [online] © Česká spořitelna, a.s. Dostupné z: https://www.abecedapenez.cz/content/dam/cz/csas/www_abecedapenez_cz/dokumenty/Teenage%C5%99i_uk%C3%A1zka%20materi%C3%A1l%C5%AF%20k%20v%C3%BDuce.pdf

Praktická část

4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

V teoretické části práce byly popsány základní pojmy vztahující se k finančnímu vzdělávání a projektového vyučování na středních školách. Ve výzkumném šetření se práce zaměřuje na konkrétní zkušenosti jednotlivých učitelů a žáků s projektem Abeceda peněz, který náleží České spořitelně, a.s.. Tento projekt je zaměřen na žáky, jak základních škol tak i středních. Žáci do tohoto projektu vstupují s minimálními zkušenostmi, dovednostmi a vědomostmi finanční gramotnosti. Pro důsledné výzkumné šetření bylo vybráno tzv. kvalitativní výzkumné šetření. Ve výzkumném šetření chci ověřit znalosti žáků 9. tříd ve finanční gramotnosti a zhodnotit projekt Abeceda peněz, z pohledu jak žáků, tak i pedagogů, se kterými vstupovali do projektu, a porovnat je se znalostmi a dovednostmi po absolvování projektu Abeceda peněz. Proto se lépe nabízelo zvolit kvalitativní šetření s metodou polostrukturovaného rozhovoru

4.1 Vymezení výzkumného šetření

S ohledem na cíl výzkumného šetření, kterým chceme vymezit problematiku finanční gramotnosti v pojetí ZŠ a SŠ a ověřit realizaci výuky FG prostřednictvím Abecedy peněz, bylo vybráno kvalitativní šetření, díky kterému je možno získat hloubkový popis jednotlivých případů. Kvalitativní výzkum, nám poskytuje informace, jak povrchové, tak i ukazuje podrobnosti zkoumané problematiky.⁶⁷

„Kvalitativní přístup je proces zkoumání jevů a problémů v autentickém prostředí s cílem získat komplexní obraz těchto jevů založený na hlubokých datech a specifickém vztahu mezi badatelem a účastníkem výzkumu. Záměrem výzkumníka provádějícího kvalitativní výzkum je za pomoci celé řady postupů a metod rozkrýt a reprezentovat to, jak lidé chápou, prožívají a vytvářejí sociální realitu.“⁶⁸

Kvalitativní výzkum může být prováděn různými metodami. Není přesně stanoveno, jaký postup má být zvolen. Výzkumník vybere výzkumné téma a zvolí

⁶⁷ ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

⁶⁸ ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

základní výzkumné otázky. Kvalitativní výzkumné šetření je možné v průběhu šetření přizpůsobovat tzn., že výzkumník může otázky v průběhu výzkumu doplňovat.⁶⁹

Jan Hendl se zmiňuje, že kvalitativní výzkum je popisován jako pružný typ výzkumu. V průběhu výzkumu nevznikají pouze výzkumné otázky, ale také hypotézy a případná rozhodnutí, jak pokračovat a modifikovat výzkumný plán. Výzkumník pracuje přímo v terénu, kde získává a vyhledává všechny informace, které mu pomohou k analýze a osvětlení výzkumných otázek. Sběr dat a následná analýza zabere delší časový interval. Výzkumník vybírá dle svého uvážení jedince či místa, jež bude pozorovat.⁷⁰

Pro výzkumné šetření byly stanoveny 4 základní výzkumné otázky, kterými se snažím naplnit cíl práce. Jsou zaměřené na informovanost učitelů základních škol. Zajímat mě především bude to, jaký přínos měl projekt Abeceda peněz pro učitele a žáky, kteří tento projekt absolvovali. Dále se zaměřím na to, jakými způsobem probíhá projektová výuka a co je její cíl. Další výzkumná otázka se zaměřuje na důležitost výuky finanční gramotnosti na školách. V poslední řadě, se zaměřím na podmínky pro žáky ze strany učitele, zda např. zda se učitelé dovzdělávají v oblasti finanční gramotnosti. Pro toto výzkumné šetření byla vybrána metoda polostrukturovaného rozhovoru s učiteli vybraných základních škol. Jedná se o polostrukturovaný rozhovor, díky němuž bylo možné otázky modifikovat v závislosti na odpovědích jednotlivých respondentů. Strukturovaný rozhovor můžeme definovat následovně. „*Jedná o metodu získávání dat v rámci kvalitativního výzkumu. Pro strukturovaný rozhovor jsou formulovány jednotlivé otázky, na které znají respondenti odpověď.*“⁷¹

Šafránková definuje interview „*jako výzkumnou metodu, která spočívá na vzájemné komunikaci a interakci mezi výzkumníkem a respondenty*“⁷². Uvádí, že je důležité navodit příjemnou atmosféru v průběhu tohoto rozhovoru, aby si výzkumník získal důvěru respondenta. Zmiňuje také důležitost výběru místa, kde se bude rozhovor uskutečňovat.⁷³

⁶⁹ ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. str. 17. ISBN 978-80-262-0644-6.

⁷⁰ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 3. vyd. Praha: Portál, 2012, str. 49-51. ISBN 978- 80-262-0219-6.

⁷¹ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 3. vyd. Praha: Portál, 2012, str. 173. ISBN 978- 80-262-0219-6.

⁷² ŠAFRÁNKOVÁ, Dagmar. Pedagogika. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Pedagogika (Grada), 2019, str.143. ISBN 978-80-247-5511-3.

⁷³ ŠAFRÁNKOVÁ, Dagmar. Pedagogika. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Pedagogika (Grada), 2019, str.143. ISBN 978-80-247-5511-3.

Podle Švaříčka je rozhovor nejčastěji používanou metodou sběru dat v kvalitativním výzkumu. Pomocí rozhovoru může výzkumník zachytit výpovědi v přirozené podobě, což je jedním z hlavních principů tohoto typu výzkumu.⁷⁴ V polostrukturovaném rozhovoru si výzkumník předem připraví základní otázky a flexibilně reaguje na odpovědi jednotlivých respondentů. Stojí tak, na pomezí se strukturovaným a nestrukturovaným rozhovorem. Díky tomuto typu rozhovoru se může výzkumník doptávat a objevovat nové informace.

4.2 Cíle výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo vymezit problematiku FG v pojetí ZŠ a SŠ a ověřit realizaci výuky FG prostřednictvím projektu Abeceda peněz. V první části mé práce jsem pojednávala o jednotlivých pojmech finanční gramotnosti a typech projektového vyučování. Z rozhovoru s učiteli a dotazníků od žáků by mělo být zřejmé, jak byli spokojeni s projektem Abeceda peněz a jaké nové dovednosti a vědomosti si osvojili během absolvování projektu. Byly stanoveny následující výzkumné otázky, které dopomáhají k zjištění cíle.

Otázky výzkumného šetření zní následovně:

Výzkumná otázka č. 1: Jaká je informovanost učitelů FG na vybraných školách?

Na základě výzkumné otázky č. 1 byly vytvořeny základní otázky do polostrukturovaného rozhovoru. V úvodu rozhovoru bylo potřeba získat základní informace o učitelích, proto byly zařazeny obecné otázky o finanční gramotnosti žáků. Výzkumná otázka č.1 se zaměřuje na možnosti učitelů v rámci vzdělávání finanční gramotnosti ve své škole.

- Slyšeli jste již pojem finanční gramotnost?
- Víte, co tento pojem znamená?
- Od jakého věku si myslíte, že by se lidé měli v této oblasti vzdělávat?
- Jakým způsobem je vedena výuka FG na vybraných školách?

Výzkumná otázka č. 2: Jaká byla představa učitelů ohledně projektového vyučování FG?

Výzkumná otázka č. 2 pojednává o očekávání učitelů v rámci absolvování projektového vyučování. Díky této otázce zjistíme, co učitelé očekávají od projektového vyučování, zda si

⁷⁴ ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. str. 159-160. ISBN 978-80-262-0644-6.as

chtějí své znalosti a dovednosti rozšířit a osvojit či zda je to pro ně úplně nové téma a vstupují tím do neznámých vod.

- Představuje pro Vás výuka FG zajímavou oblast či je to pro Vás náročné?
- Co jste očekávali od projektového vyučování finanční gramotnosti?
- Chcete se vzdělávat ve finanční gramotnosti?

Výzkumná otázka č. 3: Jaké přínosy spatřují vybraní učitelé ve výuce v oblasti FG a v projektu Abeceda peněz?

V této otázce učitelé odpovídali na dotazy, které se týkali důležitosti výuky finanční gramotnosti a možností, jak tuto oblast prezentovat. Dotazy se týkali i projektu, který učitelé absolvovali společně s žáky v České spořitelně, a.s.

- Je pro Vás důležité vzdělání ve finanční gramotnosti?
- Jak byste si představovali ideální výuku finanční gramotnosti?
- Jak hodnotili učitelé projektové vyučování prostřednictvím „Abecedy peněz“?
- Které dovednosti a znalosti, které jste díky projektu získali využijete ve svém budoucím životě?

Výzkumná otázka č. 4: Jak probíhá příprava a výuka finanční gramotnosti na vybraných školách? Je tato výuka náročná, jak na přípravu, tak i na prezentaci?

Tato otázka byla určena pro učitele, kteří projektové vyučování absolvují společně s žáky. Na základě této otázky chci zjistit i pohled učitele na přípravu výuky, jeho důležitost a náročnost. Tato oblast je náročná nejen pro žáky, ale i pro učitele, kteří musejí žáky zaujmout a nové pojmy jim vysvětlit formou, která bude pro žáky srozumitelná, a taková aby je zaujala.

- Jak náročná je příprava na výuku FG?
- Jak probíhá příprava na výuku FG?
- Jaké podmínky Vám škola vytváří pro Vaši výuku či další vzdělávání v této oblasti?

V této kapitole jsem představila základní otázky mého výzkumného šetření. Tyto otázky, které jsou podkladem pro polostrukturovaný rozhovor s učiteli. Žákům byly kladeny otázky pomocí dotazníkové metody, kde bylo cílem ověřit přínos projektového vyučování v rámci projektu Abeceda peněz. Polostrukturovaný rozhovor s učiteli měl za úkol zjistit, zda i učitelé získali nové dovednosti či vědomosti ve FG, a zda tento typ vyučování vyhovuje jejich

představě o zábavné formě výuky pro děti. Následující kapitola nastíní, jakým způsobem probíhal sběr dat a realizace tohoto výzkumného šetření.

4.3 Výzkumný soubor

Výzkumného šetření se zúčastnili 3 učitelé, se kterými byl veden polostrukturovaný rozhovor a 90 žáků, kteří byli dotazováni pomocí dotazníku. Všichni zúčastnění učitelé a žáci působí na základní škole v Olomouci. Výběr respondentů byl záměrný, protože se aktivně zapojili do projektu Abeceda peněz a byli svolní ke spolupráci. Do výzkumného šetření se zapojilo 50 žen a 40 mužů ve věku od 14 do 15 let. Abych získala ucelený náhled na danou problematiku a lépe dokázala zjistit a ověřit dovednosti a vědomosti žáků, zapojila jsem do výzkumu, jak učitele, tak i metodiky vyučovacího projektu. Učitelé žáky doprovází na projekt Abeceda peněz, ale mohou se do tohoto projektu i zapojit společně s žáky.

Žáci 9. tříd nemají finanční gramotnost jako konkrétní vyučovací předmět, proto se na tuto problematiku zaměřují v rámci Občanské výchovy či v předmětu Cesta ke zdraví. Paní učitelka, která žáky do projektového vyučování zapojila vyučuje Občanskou výuku již 3. rokem a její praxe na škole je již 15let. Studovala Pedagogickou fakultu v Olomouci.

Další pedagogem je paní učitelka, která učí Cestu ke zdraví. Tento předmět vyučuje druhým rokem a též studovala na Pedagogické fakultě v Olomouci

Třetí paní učitelka vyučuje rodinnou výchovu a tělocvik 15. rokem a studovala na Pedagogické fakultě v Olomouci.

Žáci 9. třídy základní školy mají všeobecné povědomí o finanční gramotnosti, ale jak s penězi pracovat, jak spořit na budoucnost, investovat či jak si jednou pořídit vlastní bydlení netuší. V rámci projektu se žáci seznamují s běžnými účty, platebními kartami, kreditními kartami, penzijním spořením či hypotékou.

4.4 Vyhodnocení kvalitativního s učiteli FG

Cílem výzkumného šetření je zjistit dovednosti a vědomosti žáků 9. třídy v oblasti finanční gramotnosti a jak tyto dovednosti dokáží rozvinout na střední škole. Tato kapitola pojednává o rozboru a analýze výzkumného šetření, které bylo realizováno pomocí kvalitativního výzkumu formou polostrukturovaného rozhovoru a dotazníku. Toto výzkumné šetření se zaměřilo na odpovědi žáků základní školy a učitelů základních škol, kteří

absolvovali projektové vyučování finanční gramotnosti. Cílem výzkumného šetření je vymezit problematiku FG v pojetí ZŠ a SŠ a ověřit realizaci výuky FG prostřednictvím projektu Abeceda peněz. **Polostrukturovaný rozhovor obsahoval 4 základní otázky pro učitele, které byly dle odpovědí modifikovány či jinak upraveny a žáci odpovídali na dotazník, který obsahoval 10 otázek.** Kompletní přepis rozhovorů je možné nalézt v přílohách 2-4.

Zjištěné poznatky z rozhovorů a dotazníků byly analyzovány pomocí otevřeného kódování. Otevřené kódování bývá často zastoupeno v kvalitativních výzkumech zejména pro svou jednoduchost a účinnost. Kódování je možné definovat jako operace, které jsou rozčleněny na jednotlivé části. Na závěr je potřeba provést porovnání a nalezení souvislostí a rozdílů mezi nimi. Analyzovaný text je třeba rozdělit na dílčí části, kterým je přiřazen kód. Tento kód představuje slovo či krátkou frázi, která vypovídá o jevu, který reprezentuje.⁷⁵

Kategorie	Kódy
Příprava učitelů	Setkal/a se s FG na VŠ Nesetkal/a se s FG na VŠ Dovzdělával/a se • Odborné publikace, metodické příručky, učebnice • Semináře a kurzy (DVPP) • Jiné metody, formy a způsoby o Internet o Vyhledávání aktuálních informací o Vlastní zkušenosti
Důležitost	Shledává náročnější • Náročnost časová • Náročnost obsahová • Poutavé pojetí výuky Neshledává náročnější Pro ostatní učitele náročnější
Důležitost FG	Důležitost zařazení do RVP a ŠVP Větší důraz • Prevence • Příprava pro budoucí život Menší důraz • Přehlcení informacemi • Složité informace Podpora FV • Víc podpořit nemůžu Základy FV musí pocházet z rodiny

⁷⁵ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012, str. 247. ISBN 978-80-262-0219-6.

Podmínky školy	Vytváří dobré podmínky Podporuje dozdělávání a výuku FG
Podmínky školy	Podporuje FV • Samostatný předmět • V rámci stávajícího předmětu Pojetí výuky • Projektová výuka • Hry • Soutěže • Pracovní listy, videa • Propojování s praxí

Následující kapitola interpretuje zjištění v rámci kvalitativního šetření dle výše stanovených výzkumných otázek. Cíl této práce vychází ze 4 výzkumných otázek. Pomocí těchto odpovědí na zvolené výzkumné otázky bude možné naplnit cíl práce.

Výzkumná otázka č. 1: Jaká je informovanost učitelů FG na vybraných školách?

Na základě výzkumné otázky č. 1 byly vytvořeny základní otázky do polostrukturovaného rozhovoru. V úvodu rozhovoru bylo potřeba získat základní informace o učitelích, proto byly zařazeny obecné otázky o finanční gramotnosti. Výzkumná otázka č.1 se zaměřuje na možnosti učitelů v rámci vzdělávání finanční gramotnosti ve své škole.

- Slyšeli jste již pojem finanční gramotnost?
- Víte, co tento pojem znamená?
- Od jakého věku si myslíte, že by se lidé měli v této oblasti vzdělávat?
- Pokud u Vás na škole probíhá výuka FG, jakým způsobem je vedena?

Interpretace výzkumné otázky č. 1

Výzkumná otázka č.1 – Jaká je informovanost učitelů FG na vybraných školách?

Kategorie: Příprava učitelů

Finanční gramotnost byla do RVP začleněna k 1.9.2013, pro pedagogy je tedy tato problematika stále nová. Každý z pedagogů k přípravě na výuku přistupuje jiným způsobem, a proto i oni museli své vzdělání v této oblasti rozšířit.

Je důležité i respektovat věk a praxi každého pedagoga, vzhledem k tomu, že se dříve FG nikdy tak intenzivně nevěnovalo jako dnes. Dnes ji považujeme za důležitou součást vzdělání, a proto ji začleňujeme do RVP a ŠVP. Z výzkumného šetření vyplynulo, že paní učitelky se účastní vzdělávacích seminářů či kurzů v rámci dalšího vzdělávání pro pedagogické pracovníky, zároveň i mají sami potřebu se v této oblasti vzdělávat. Paní učitelky uvádějí, že čerpají z různých vzdělávacích materiálů, učebnic, příruček či skript, které získaly během vzdělávacích aktivit.

Dále uvádějí, že informace čerpají i z vlastních zkušeností v bankách či pojišťovnách, které sami navštěvují. Výukové metody, které využívají obohacují o videa, která jsou volně k dispozici a jsou krásně zpracovaná Českou televizí.

Respondentů jsem se dotazovala, od jakého věku si myslí, že je vhodné se oblastí finanční gramotnosti zabývat. V odpovědích se většinou shodovali, že finanční gramotností je dle jejich názoru potřeba začít na 1. stupni základní školy a to mezi 7. až 12. rokem. Čím dříve se totiž začneme tomuto tématu věnovat, tím dříve bude finanční gramotnost pro děti přirozená a nebudou se v budoucnu financí bát.

Každý pedagog se připravuje ho výuku dle svých možností, dovedností a znalostí. Není přesně dané, jaké metody, formy či pomůcky musí či by měli učitelé využívat, nicméně většinou se učitelé shodují, že tím zábavnější výuka je, tím si děti lépe nové dovednosti a vědomosti osvojí.

Výzkumná otázka č. 2: Jaká byla představa učitelů ohledně projektového vyučování FG?

Výzkumná otázka č. 2 pojednává o očekávání učitelů v rámci absolvování projektového vyučování. Díky této otázce zjistíme, co učitelé očekávají od projektového vyučování, zda si chtějí své znalosti a dovednosti rozšířit a osvojit či zda je to pro ně úplně nové téma a vstupují tím do neznámých vod.

- Představuje pro Vás výuka FG projektovou formou zajímavou oblast či je to pro Vás náročné?
- Co jste očekávali od projektového vyučování finanční gramotnosti?
- Chcete se vzdělávat ve finanční gramotnosti?

Interpretace výzkumné otázky č. 2:

Výzkumná otázka č. 2: Jaká byla představa učitelů ohledně projektového vyučování FG?

Kategorie: Důležitost finanční gramotnosti

Projektové vyučování vede žáky k samostatnosti při určení a řešení problému. Jedná se o modernější formu výuky, která může žáky zaujmout natolik, že je pravděpodobné, že se budou sami o danou oblast zajímat a budou se chtít sami vzdělávat a prohlubovat své znalosti a dovednosti. Jedná se o náročnější formu výuky. Předchází jí delší a propracovanější příprava a širší znalosti ohledně dané problematiky.

Dle odpovědí respondentů zjistíme, že výuka FG pomocí projektového vyučování je pro pedagogy zajímavou formou, kterou prozatím nemají osvojenou, ale chtějí si v této oblasti prohloubit své znalosti a dovednosti. Tato forma je dle pedagogů zábavnou formou, která žáky vždy zaujme. *„Absolvování projektů s dětmi je vždy osvěžující forma výuky, kdy žáci nemusí sedět v lavicích a udržovat pozornost“*

Projektové vyučování je dle respondentů praktické, užitečné, ale náročné časově a na přípravu. Pedagogové samotní od projektu očekávali, že se žáci dozví informace a osvojí si dovednosti, které ve škole nemohou získat, protože s nimi pedagogové nedisponují. Projekt Abeceda peněz, je vedena odborníky, kteří mají odborné vědomosti a dovednosti a předávají je žákům.

Pedagogové od projektového vyučování očekávali, že si děti osvojí vědomosti a dovednosti, které jim škola předat nemůže, protože nemají hluboké odborné znalosti ve FG. Při odpovědích bylo zjištěno, že pro učitelé je podstatné vědět, že si žáci osvojí

dovednosti v praxi pod dohledem odborníků. „Bylo skvělé zjistit, že děti dokáží identifikovat daný problém a najít řešení, jak tento problém vyřešit.“

Výzkumná otázka č. 3: Jaké přínosy spatřují vybraní učitelé ve výuce v oblasti FG a v projektu Abeceda peněz?

V této otázce učitelé odpovídali na dotazy, které se týkaly důležitosti výuky finanční gramotnosti a možností, jak tuto oblast prezentovat. Dotazy se týkaly i projektu, který učitelé absolvovali společně s žáky v České spořitelně, a.s.

- Je pro Vás důležité vzdělání ve finanční gramotnosti?
- Jak byste si představovali ideální výuku finanční gramotnosti?
- Jak se Vám líbilo projektové vyučování?
- Které dovednosti a znalosti, které jste díky projektu získali využijete ve svém budoucím životě?

Interpretace výzkumné otázky č.3

Výzkumná otázka č. 3: Jaké přínosy spatřují vybraní učitelé ve výuce v oblasti FG a v projektu Abeceda peněz?

Kategorie: Důležitost

Každý má ohledně výuky a důležitosti jinou představu. Pro každého je FG jinak důležitá. Pro některé je podstatné, aby žáci věděli že existuje FG a chtějí, aby žáci měli základní znalosti, ale bojí se s nimi prohlubovat tyto vědomosti a jiní si přejí, aby tak jak jsou žáci gramotní ve čtení a psaní, tak aby byli gramotní i ve FG.

Dle učitelů ideální výuka neexistuje, protože každý má jinou představu a jiná očekávání. Většinou mají stejný cíl, a to získat dovednosti a vědomosti, osvojit si je, aby je mohli využívat v běžném životě. Z rozhovoru s učiteli vyplynulo, že někdy se tento cíl daří naplnit snadněji a někdy obtížněji. Projektové vyučování nám ukazuje, jak tyto dovednosti využívat v praxi. Projekt Abeceda peněz se učitelům líbil. Dle jejich odpovědí byl zajímavý, interaktivní, nevšední a zábavný. „Abeceda peněz je hra, která nenásilnou formou dětem ukazuje životní nástrahy a nutí je přemýšlet nad problémem a hledáním řešení.“

Pedagogové vidí přínos projektu Abeceda peněz v nastínění reálných situací, ve kterých se mohou děti ocitnout. Vyhovuje jim, možnost mít k dispozici odborníky, kteří jim jsou nápomocni při řešení problému. Jako další přínos vidí i to, že žáci pracují samostatně a musejí nalézt a identifikovat daný problém a najít na něj řešení. Pedagogům se líbila i dějová linka, která je žákům blízká a zapadá do moderního světa, ve kterém žáci vyrůstají a dospívají.

Výzkumná otázka č. 4: Jak probíhá příprava a výuka finanční gramotnosti na Vaší škole? Je tato výuka náročná, jak na přípravu, tak i na prezentaci?

Tato otázka byla určena pro učitele, kteří projektové vyučování absolvují společně s žáky. Na základě této otázky chci zjistit i pohled učitele na přípravu výuky, jeho důležitost a náročnost. Tato oblast je náročná nejen pro žáky, ale i pro učitele, kteří musejí žáky zaujmout a nové pojmy jim vysvětlit formou, která bude pro žáky srozumitelná, a taková, aby je zaujala.

- Jak náročná je příprava na výuku FG?
- Jak probíhá příprava na výuku FG?
- Jaké podmínky Vám škola vytváří pro Vaši výuku či další vzdělávání v této oblasti?

Interpretace výzkumné otázky č. 4

Výzkumná otázka č.4: Jak probíhá příprava a výuka finanční gramotnosti na Vaší škole? Je tato výuka náročná, jak na přípravu, tak i na prezentaci?

Kategorie: Podmínky školy

Záleží na řediteli školy, jakou důležitost přikládá výuce finanční gramotnosti. Jak již bylo zmíněno buď se tento předmět vyučuje samostatně nebo je začleněna do stávajících předmětů

Je zřejmé, že většina škol se zatím spíše snaží FG začleňovat do svých výuk než, aby tomuto tématu vyhradili samostatný výukový předmět. FG je tedy většinou začleněna do výuky občanské nauky, matematiky, zeměpisu či předmětu cesta ke zdraví.

Další otázka se zabírala, jakým způsobem probíhá příprava na výuku FG na jednotlivých školách. Odpovědi učitelů se liší, někteří využívají odborných učeben jako je např. počítačová učebna či využívají multimediální učebnu s projektorem k promítání videí. K výuce učitelé využívají pracovní listy s úkoly, videa a hry. Většinou se pracuje v menších skupinkách, aby se žáci naučili spolupracovat a společně hledat

řešení. Je důležitější s dětmi pracovat na modelových situacích než jim předávat informace pouze teoreticky. Na závěr vyučovacích jednotek i projektového vyučování se učitelé snaží děti zapojit do diskuzí a nechávají je vyjádřit svůj názor ohledně probíraných témat.

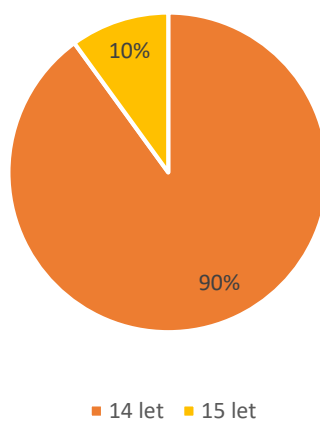
Ředitelé umožňují pedagogům vzdělávat se v oblasti FG a tím prohlubovat své znalosti, umožňují jim absolvovat kurzy a projekty. Vhodné pro výuku jsou též výukové pomůcky jako jsou např. PC hry zaměřené na FG, či pracovní listy se zaměřením na FG.

4.5 Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření

Tato kapitola se týká vyhodnocení dotazníkového šetření žáků, kteří absolvovali projekt Abeceda peněz. V roce 2023 proběhlo dotazníkové šetření v Olomouci. Cílem dotazníku bylo zjistit a ověřit získané dovednosti a vědomosti ve FG žáků základní školy 9.tříd, kteří absolvovali projekt Abeceda peněz v ČS.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 90 respondentů základních škol v Olomouci, z toho 50 mužů a 40 žen. Zapojeny byli žáci ve věku od 14-15 let, kdy 81 (90 %) žáků bylo ve věku 14 let a 9 (10 %) žáků bylo ve věku 15 let.

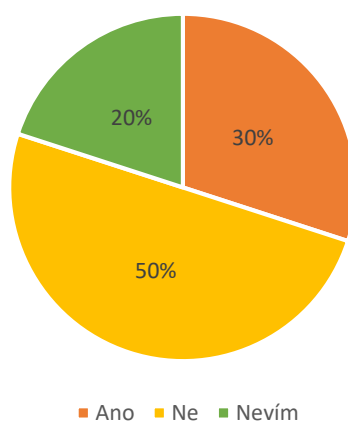
Věkové složení respondentů

Obrázek 5 dotazník věkového složení respondentů

Druhá otázka pro respondenty se týkala výuky finanční gramotnosti na jejich základní škole. Žáků jsem se dotazovala, zda výuka na jejich škole probíhá. Již na počátku projektu jsem zjistila, že na některých základních škola výuka FG probíhá v rámci jiných předmětů a na některých se výuce FG nevěnuje vůbec. Při dotazování ohledně probíhající výuky FG odpovědělo 45 (50 %) respondentů, že výuka neprobíhá, 27 (30 %) respondentů odpovědělo že probíhá a 18 (20 %) odpovědělo, že neví, zda tato výuka probíhá.

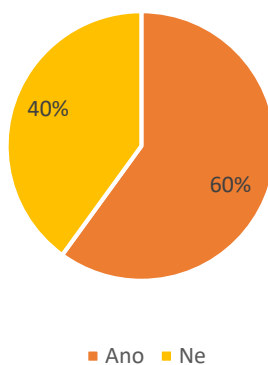
Probíhá výuka FG na Vaší škole?

Obrázek 6 Probíhá výuka FG na Vaší škole?

Třetí dotazníková otázka se týkala samotného pojmu finanční gramotnosti, zda jej žáci vůbec někdy ve svém životě slyšeli. V otázce nezáleželo, zda pojem znají, či neznají. Bylo důležité, zda jej někdy zaregistrovali. V tomto případě odpovědělo 36 respondentů (40 %), že neslyšelo a 54 respondentů (60 %) odpovědělo, že tento pojmem již slyšeli.

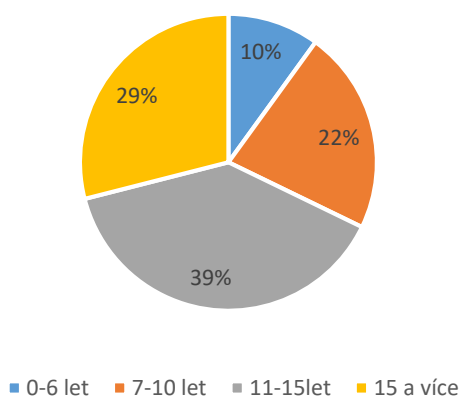
Slyšeli jste pojem FG?

Obrázek 7 Slyšeli jste pojem FG?

Zajímá mě i názor žáků od jakého věku by se tato oblast vzdělávání měla ve škole učit. V dnešní době, mají žáci velice vyhraněné názory a umí je i vyjádřit. Vzdělávání ve FG je součástí jejich každodenního života a čím dříve tuto oblast začnou prozkoumávat a vzdělávat se v ní, tím je menší pravděpodobnost, že v dospělosti budou mít finanční problémy. V této otázce odpovědělo 9 respondentů (10 %), že by se tato oblast měla učit již od útlého věku a to 0-6 let, 20 respondentů (22 %) odpovědělo, že ideální věk je 7-10 let, 35 respondentů (39 %) si myslí, že je tato oblast vhodná pro věkovou skupinu 11-15 let a 26 respondentů (29 %) si myslí, že tato oblast je vhodná pro věkovou skupinu 15 let a výše.

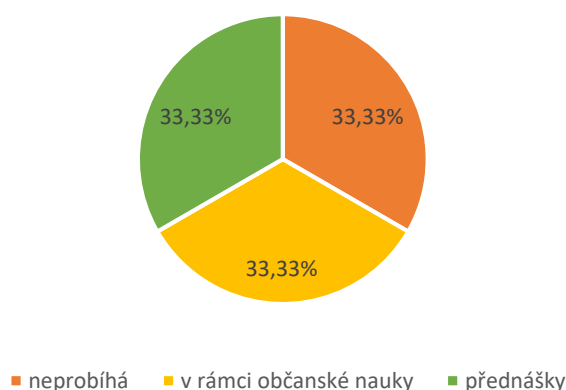
Od jakého věku si myslíte, že by se lidé měli v této oblasti vzdělávat.

Obrázek 8 Od jakého věku si myslíte, že by se lidé měli v této oblasti vzdělávat

V rámci dotazníku respondenti uváděli, jakým způsobem probíhá výuka na vybrané škole. Zda se jedná o samostatný předmět, či výuka probíhá v rámci občanské nauky nebo zda jsou vedeny přednášky na toto téma. 30 respondentů (33,33 %) odpovědělo, že na jejich škole vůbec výuka neprobíhá, 30 respondentů (33,33 %) odpovědělo, že absolvovalo výukové přednášky a 30 respondentů (33,33 %) odpovědělo, že FG probírají v rámci občanské nauky.

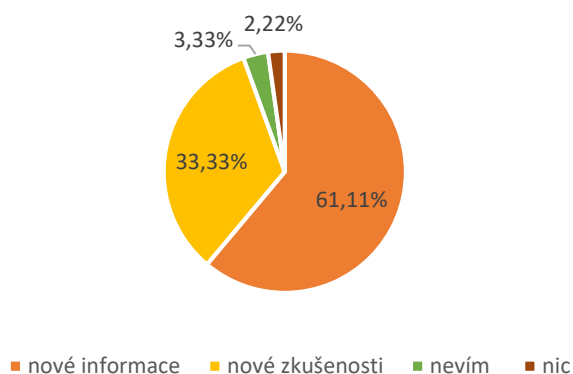
Pokud u Vás ve škole probíhá výuka FG, jakým způsobem je vedena?

Obrázek 9 Pokud u Vás na škole probíhá výuka FG, jakým způsobem je vedena?

Pro některé žáky je forma projektového vyučování nová a nikdy se s ní nesešla. ČS má možnost výukového projektu, který je zábavný a vzdělávací zároveň. Ukazuje dětem v praxi, jak fungují finance a proč je důležité se v této oblasti orientovat a mít všeobecný přehled o finančním světě. Pokud budeme dostatečně naše děti vzdělávat v této oblasti je menší pravděpodobnost, že se v budoucnu v tomto světě ztratí. Očekávání od projektu Abeceda peněz bylo různorodé, protože to byla pro děti nová zkušenost. 55 respondentů (61,11 %) odpovědělo, že očekávají nové informace, 30 respondentů (33,33 %) očekávalo nové zkušenosti, 2 respondenti (2,22 %) neočekávali nic a 3 respondenti (3,33 %) si nebyli jisti co očekávat.

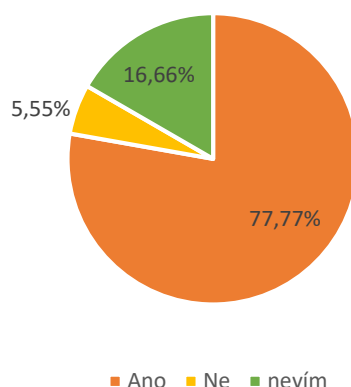
Co jste očekávali od Abecedy peněz

Obrázek 10 Co jste očekávali od Abecedy peněz?

Žáci během projektu, projevovali aktivitu a měli spoustu otázek ohledně konkrétních produktů. Bylo důležité, zda si vědomosti, či dovednosti které získali díky tomuto projektu budou schopni promítnout do svého soukromého budoucího života. Někteří žáci již nyní disponují běžnými účty a platebními kartami, a proto je důležité, aby získané vědomosti využili i ve svém dospívajícím a dospělém životě. V této otázce odpovědělo 70 respondentů (77,77 %), že vědomosti jsou pro ně užitečné a budou je využívat, 5 respondentů (5,55 %) odpovědělo, že tyto vědomosti nevyužije a 15 respondentů (16,66 %) odpovědělo, že neví.

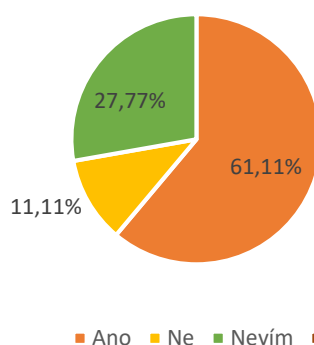
Využijete získané vědomosti ohledně FG ve svém životě?

Obrázek 11 Využijete získané vědomosti ohledně FG ve svém životě?

Pokud žáci získají nové vědomosti a dovednosti ve FG, je důležité, aby tyto informace využívali ke svému životu, ale je do pravděpodobné, že žáky tato oblast zaujala a plánují se v budoucnu tomuto tématu věnovat intenzivněji, ať už studiem na střední škole, vysoké škole či jako koníčka. 55 respondentů (61,11 %) odpovědělo, že se této oblasti chtějí i nadále vzdělávat, 10 respondentů (11,11 %) odpovědělo, že se nadále vzdělávat ve FG nechce a 25 respondentů (27,77 %) si není jistá.

Chcete se i nadále vzdělávat ve FG?

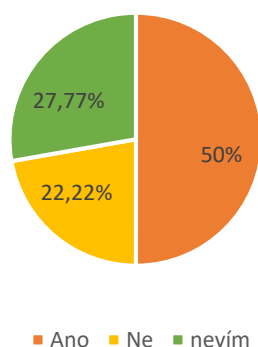
Obrázek 12 Chcete se i nadále vzdělávat ve FG?

Vzhledem, k tomu, že žáci absolvovali projekt Abeceda peněz, který pořádá Česká spořitelna, a.s. pro žáky základních škol, středních, ale je i určena pro seniory, proto se další otázka týkala právě tohoto projektu. Abeceda peněz se sestavena, tak že žáci absolvují cestu do zahraničí, kde se žáci učí samostatnosti, zodpovědnosti v zaměstnání a zodpovědnosti za vlastní finance.

Abeceda peněz a Tajuplná cesta má vlastní dějovou linku a jedná se o PC hru, tak aby děti zaujala. V průběhu projektu děti řeší otázky a úkoly, které se nacházejí v materiálech⁷⁶

Tudíž se další otázka týkala toho, jak se dětem tento projekt líbil. Při čemž 45 respondentů (50 %) odpovědělo, že líbilo, 20 respondentů (22,22 %) odpovědělo, že nelíbilo a 25 respondentů (27,77 %) to bylo jedno a nemělo na tento projekt konkrétní názor.

Líbil se Vám projekt Abeceda peněz?

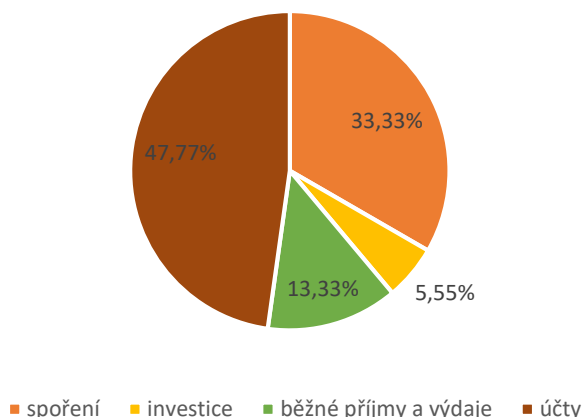

Obrázek 13 Líbil se Vám projekt Abeceda peněz?

Jako pro pracovníka ČS, ale i pedagoga je pro mě zpětná vazba důležitá. Je důležité zjistit, co tímto projektem získali. Vzhledem k tomu, že informací bylo poskytnuto spoustu, byly vybrány ty nejdůležitější pro jejich každodenní život. 43 respondentů (47,77 %) odpovědělo, že získali dovednosti a vědomosti o účtech, 30 respondentů (33,33 %) získalo vědomosti a dovednosti ve spoření, 12 respondentů (13,33 %) v běžných příjmech a výdajích a 5 respondentů (5,55 %) v investicích.

⁷⁶ Abeceda peněz – Česká spořitelna, a.s. [online] Dostupné z: https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/cz/csas/www_csas_cz/dokumenty/abecedapenez/ucitele/prirucka_tc.pdf

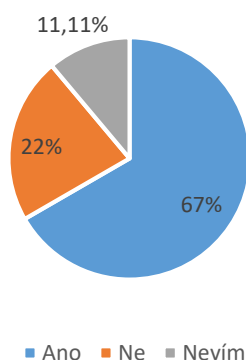
Které vědomosti, jste díky Abecedě peněz získali?

Obrázek 14 Které a vědomosti, jste díky Abecedě peněz získali?

V dotazníku bylo možnost se vyjádřit i volnou formou v komentáři, kdy žáci měli možnost sdělit svá očekávání. 60 respondentů (66,66 %) uvedlo, že projekt Abeceda peněz jejich očekávání naplnilo. 20 respondentů (22,22 %) odpovědělo, že jejich očekávání se nenaplnilo a zbývajících 10 respondentů (11,11 %) si nebylo jisto. V komentáři se nejčastěji respondenti uváděli, že projekt Abeceda peněz naplnila jejich očekávání ohledně sdělení nových informací ve spojitosti s finanční gramotností. Uváděli, že očekávali zábavnou formu výuky. Někteří respondenti uváděli, že se jejich očekávání nenaplnilo, vzhledem k tomu, že si myslí, že jsou finančně gramotní.

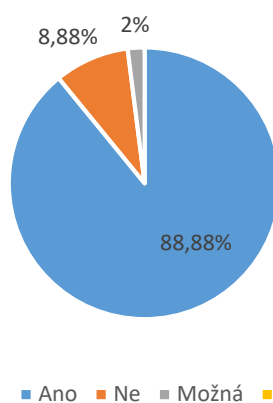
Naplnilo absolvování projektu Abeceda peněz Vaše očekávání a v čem?

Obrázek 15 Naplnilo absolvování projektu Abeceda peněz Vaše očekávání a v čem?

Důležité, bylo ověření, zda by žáci tento projekt doporučili i svému okolí. V tomto případě, odpovědělo 80 respondentů (88,88 %), že by tento projekt kamarádovi doporučilo, 8 respondentů (8,88 %) odpovědělo, že nedoporučilo a 2 respondenti (2,22 %) si nebyli jistí. Z výsledků vyplývá, že zúčastnění žáci tohoto projektu, byli s formou výuky spokojeni a doporučili by jej i svému okolí a kamarádům.

Doporučil bys absolvování projektu Abeceda peněz svému kamarádovi?

Obrázek 16 Doporučil bys absolvování projektu Abeceda peněz svému kamarádovi?

ZÁVĚR

Finance nás provází celý náš život. Jsou naší radostí i starostí. Finanční gramotnost je problematika, která je nedílnou součástí našich životů a ovlivňuje naši kvalitu života. Každý den na nás útočí reklamy, nabídky či možnosti, jak si zlepšit život díky financím. Setkáváme se s nabídkami, jak si užít dovolenou, Vánoce či si jen udělat radost, ale nikdo nám už pak nepoví, jak se vyrovnat s úvěry či předlužením. Neznalost v této oblasti se ve většině případech nevyplácí, protože vede k insolvenční či exekucím. Výzkumy dnešní doby, nám ukazují rostoucí tendenci ve vzdělání v finanční gramotnosti. O této problematice čím dál tím více hovoříme s dětmi, a hlavně našimi seniory, kteří se častěji stávají obětmi finančních podvodů díky své důvěřivosti.

První část práce je věnována vzdělávání ve finanční gramotnosti a jejich systémech na základních školách. Finanční gramotnost zatím stále není vnímána jako povinný předmět výuky, nicméně je zařazen do ŠVP či RVP v rámci jiných vyučovacích předmětů jako je např. Občanská výuka. Záleží tedy především na vedení školy ať už základní školy či střední, jak vnímá důležitost výuky finanční gramotnosti a kolik odborných informací žákům předá. Časová dotace ohledně finanční gramotnosti představuje stejný problém jako zařazení ji do výuky.

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou část.

Cílem této práce bylo vymezit problematiku finanční gramotnosti v pojetí základní školy a střední školy a ověřit realizaci výuky finanční gramotnosti prostřednictvím projektu Abeceda peněz.

Teoretická část pojednávala především o základních pojmech vztahujícím se k této oblasti. Bylo důležité definovat finanční gramotnost a finanční vzdělávání. Následovalo představení výukových metod a znaků výukových metod. V další kapitole bylo nutné představit projektové vyučování, čeho se to týká a jaká má specifika. V této kapitole jsem se věnovala kritériím projektového vyučování a jeho pozitivům a negativům. Práce představila i konkrétní projekt České spořitelny, a.s. Abeceda peněz.

Praktická část práce objasnila, proč byla vybrána kvalitativní metoda výzkumu. Jako nástroj sběru dat byl zvolen polostrukturovaný rozhovor s jednotlivými učiteli, kteří vyučují finanční gramotnost na základních školách v Olomouckém kraji.

Na základě východisek v teoretické části práce byl vytvořen dotazník pro žáky vybraných základních škol. Šetření probíhalo v rámci projektového vyučování.

Z tohoto šetření vyplynulo, že se učitelé s výukou finanční gramotnosti setkávají až při své praxi na základních školách, a to pomocí kurzů, projektů a samostudiem. Učitelé přípravu finanční gramotnosti vnímají jako náročnější oproti jiným předmětům. Výuku finanční gramotnosti pedagogové považují za důležitou pro život dětí a získané dovednosti a vědomosti dle jejich názoru dokáží využít i na střední škole, kde se tato výuka rozšiřuje do samostatných předmětů.

V dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že žákům projektová výuka vyhovuje, protože si dovednosti mohou osvojit v praxi a jedná se o zábavnou formu výuky. Žáci uvedli, že své vědomosti chtějí i nadále rozšiřovat a využívat je ve svém životě. Dotazovaní žáci uvedli, že nejvíce vědomostí získali ohledně běžných účtů a spoření. Chtějí se i nadále vzdělávat v oblasti finanční gramotnosti. Stanoveného cíle se podařilo dosáhnout.

Téma této práce jsem si především vybrala pro jeho aktuálnost a z důvodu osobního zájmu o oblast finančního vzdělávání. Pracuji dlouhodobě v bankovníctví a pojišťovnictví, kde se především věnuji vzdělávání ve finanční gramotnosti a ochraně majetku. Tato práce může posloužit jako inspirace pro pedagogy a ředitelé základních i středních škol, kteří v budoucnu chtějí využít možnosti vzdělávání ve finanční gramotnosti pomocí projektového vyučování. Zvyšování úrovně vědomostí a dovedností u dětí by mělo být pro pedagogy jednou z oblastí zájmů, a to především proto, že tímto způsobem přecházíme problémům s chodem domácností a tím spojené předlužení jednotlivců i budoucích firem, které nejsou schopny plnit své závazky.

Seznam použitých zkratk

atd.	a tak dále
apod.	a podobně
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
FV	Finanční vzdělávání
FG	Finanční gramotnost
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
Např.	například
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní školy
SŠ	Střední škola
ŠVP	Školní vzdělávací program
tj.	to je
ZŠ	základní škola

Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

1. DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-008-9.
2. HESOVÁ, Alena. *Metodická doporučení pro výuku finanční gramotnosti*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2013. ISBN 978-80-7481-002-2.
3. MOJŽÍŠEK, Lubomír. *Vyučovací metody*. 2. vyd. Praha: SPN, 1985.
4. [Turková](#), Petra, Využití projektové metody ve výuce odborných předmětů u učebního oboru kadeřník, České Budějovice, 2019. Bakalářská práce, Jihočeská univerzita, České Budějovice, Pedagogická fakulta Katedra pedagogiky, Vedoucí práce PhDr. Iva Žlábková, Ph.D.
5. ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4100-0.
6. KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení a vyučování: teoretické a praktické problémy*. Praha: Karolinum, 2001. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0192-3
7. VALENTA, Josef. *Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou*. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. ISBN 80-7068-066-0
8. KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení a vyučování: teoretické a praktické problémy*. Praha: Karolinum, 2001. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0192-3
9. COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-958-0
10. ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. str. 17. ISBN 978-80-262-0644-6.
11. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012, str. 49-51. ISBN 978- 80-262-0219-6.
12. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012, str. 173. ISBN 978- 80-262-0219-6.

13. ŠAFRÁNKOVÁ, Dagmar. Pedagogika. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Pedagogika (Grada), 2019, str.143. ISBN 978-80-247-5511-3.
14. ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. str. 159-160. ISBN 978-80-262-0644-6.
15. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012, str. 247. ISBN 978-80-262-0219-6.

Internetové zdroje

1. Definice finanční gramotnosti–DIGIFOLIO. Metodický portál RVP [online]. Copyright©2020 Národní pedagogický institut ČR [cit.09.01.2021]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/artefact.php?artefact=58591&view=2939&block=18975>
2. Moje zdravé finance – Česká spořitelna [online] Copyright © 2023 [cit.16.3.2023]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/blog/zdrave-finance>
3. Abeceda peněz – Česká spořitelna, a.s. [online] Copyright © 2023 [cit.16.3.2023]. Dostupné z: <https://www.abecedapenez.cz/cs/uvod>
4. Metodický portál RVP – DIGIFOLIO [online] Copyright ©2020 Národní pedagogický institut ČR [cit. 25.2.2023] Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2939>
5. [Standardy finanční gramotnosti-DIGIFOLIO RVP \[online\]](#) Copyright ©2020 [cit.01.03203]. Dostupné z:<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=6055>
6. Finanční gramotnost – MFČR [online] Copyright ©2020 [cit.10.3.2023]. Dostupné z: <https://financniagramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/vysledky-mereni-financni-gramotnosti-20-3286>
7. [Finanční gramotnost – MFČR \[online\]](#) [cit.10.3.] Dostupné z: <https://financniagramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/mereni-urovne-financni-gramotnosti/2020/vysledky-mereni-financni-gramotnosti-20-3286>
8. [Finanční vzdělávání a jeho vývoj v ČR-MFČR \[online\]](#). [cit. 02.02.2023]. Dostupné z:https://amsp.cz/wp-content/uploads/2020/01/N%C3%A1rodn%C3%AD-startegie-finan%C4%8Dn%C3%ADho-vzd%C4%9BI%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-mp_ALBSBJBMDU8I.pdf
9. Česká televize – Krotitelé dluhů [online]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10213556322-krotitele-dluhu/>

10. Soukromá základní škola Čelákovice [online] [cit. 02.02.2023] Dostupné z:
<https://zs.mills.cz/vyukove-metody/projektove-vyucovani/>
11. Metodický portál RVP-DIGIFOLIO [online] [cit 02.01.2023] Dostupné z:
<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/s/14983/PROJEKTOVA-VYUKA.html>
12. Abeceda peněz – Česká spořitelna, a.s. [online] Dostupné z:
https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/cz/csas/www_csas_cz/dokumenty/abecedapenez/ucitele/prirucka_tc.pdf
13. Abeceda peněz ČS [online] [cit 07.04.2023] Dostupné z:
https://www.abecedapenez.cz/content/dam/cz/csas/www_abecedapenez_cz/dokumenty/2-ukazka-materialu.pdf
14. Abeceda peněz ČS [online] [cit 07.04.2023] Dostupné z:
https://www.abecedapenez.cz/content/dam/cz/csas/www_abecedapenez_cz/dokumenty/4-ukazka-materialu.pdf
15. Česká spořitelna,a.s.-Abeceda peněz [online] © Česká spořitelna,a.s. Dostupné z:
<https://www.abecedapenez.cz/cs/teenageri>
16. Česká spořitelna,a.s.-Abeceda peněz [online] © Česká spořitelna,a.s. Dostupné z:
https://www.abecedapenez.cz/content/dam/cz/csas/www_abecedapenez_cz/dokumenty/Teenage%C5%99i_uk%C3%A1zka%20materi%C3%A1l%C5%AF%20k%20v%C3%BDuce.pdf Metodický portál RVP-DIGIFOLIO [online] [cit 02.01.2023]
Dostupné z:
<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/s/14983/PROJEKTOVA-VYUKA.html>
17. Metodický portál RVP.cz [online] [cit 02.01.2023] Dostupné z:
<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/s/14983/PROJEKTOVA-VYUKA.html>
18. Česká spořitelna,a.s.-Abeceda peněz [online] © Česká spořitelna,a.s. Dostupné z:
<https://www.abecedapenez.cz/cs/skoly>
19. Česká spořitelna,a.s.-Abeceda peněz [online] © Česká spořitelna,a.s. Dostupné z:
<https://www.abecedapenez.cz/cs/teenageri>
20. Abeceda peněz ČS [online] [cit 07.04.2023] Dostupné z:
https://www.abecedapenez.cz/content/dam/cz/csas/www_abecedapenez_cz/dokumenty/P%C5%99ed%C5%A1kol%C3%A1ci_uk%C3%A1zka%20materi%C3%A1l%C5%AF%20k%20v%C3%BDuce.pdf

Seznam obrázků

Obrázek 1 Schéma finanční gramotnosti.....	9
Obrázek 2 Úroveň finančních znalostí z roku 2020 ¹²	12
Obrázek 3 Schéma úrovně finančních znalostí ¹⁶	13
Obrázek 4 Úroveň ekonomické zodpovědnost ¹⁸	14
Obrázek 5 dotazník věkového složení respondentů	41
Obrázek 6 Probíhá výuka FG na Vaší škole?	42
Obrázek 7 Slyšeli jste pojem FG?	42
Obrázek 8 Od jakého věku si myslíte, že by se lidé měli v této oblasti vzdělávat.....	43
Obrázek 9 Pokud u Vás na škole probíhá výuka FG, jakým způsobem je vedena?.....	44
Obrázek 10 Co jste očekávali od Abecedy peněz?.....	45
Obrázek 11 Využijete získané vědomosti ohledně FG ve svém životě?.....	45
Obrázek 12 Chcete se i nadále vzdělávat ve FG?.....	46
Obrázek 13 Líbil se Vám projekt Abeceda peněz?	47
Obrázek 14 Které a vědomosti, jste díky Abecedě peněz získali?	48
Obrázek 15 Naplnilo absolvování projektu Abeceda peněz Vaše očekávání a v čem?	48
Obrázek 16 Doporučil bys absolvování projektu Abeceda peněz svému kamarádovi?.....	49

1 Seznam příloh

Příloha č. 1

Zásady standardu finanční gramotnosti

1. Východiska revize
 - a. Stávající standard finanční gramotnosti
 - b. Standardy OECD/INFE
 - c. Slovenský standard
 - d. Nové skutečnosti na finanční trhu
 - e. Zkušenosti s výukou finanční gramotnosti
2. Cíle revize
 - a. Aktualizovat standard pro základní školy a maturitní i nematuritní obory vzdělání středních škol
 - b. Posílit standard pro základní školy
 - c. Ponechat 3 úrovně standardu
 - i. Základní školy – I. stupeň
 - ii. Základní školy - II. stupeň
 - iii. Střední školy
3. Okruhy
 - a. Nakupování a placení
 - b. Hospodaření domácnosti
 - c. Přebytek rozpočtu domácnosti
 - d. Schodek rozpočtu domácnosti
4. Úroveň osvojení - každá vyšší úroveň standardu v sobě zahrnuje osvojení všech okruhů nižších úrovní a jejich postupné prohlubování
5. Očekávané postoje a chování
 - a. Uplatňuje svá práva a plní své povinnosti
 - b. Řeší finanční problémy včas
 - c. Má přehled o svých výdajích a příjmech
 - d. Žije úměrně svým finančním možnostem
 - e. Rozumí výhodám finančního plánování

- f. Vytváří finanční rezervy a řeší včas zabezpečení na dobu, kdy nebude schopen dosahovat příjmů
- g. Uchovává důležité doklady a chrání své osobní údaje
- h. Splácí své dluhy včas a v plné výši
- i. Směřuje k dosažení finanční prosperity

Nakupování a placení		
1.stupeň	2.stupeň	Střední škola
používá hotovost popř. bezhotovostní peníze	nakupování	nakupování
Odhadne a zkontroluje cenu nákupu a doklad, případně vrácenou hotovost	Vysvětlí a stavení ceny podle nákladů, poptávky a konkurence	zkontroluje ukázky vzorového dokladu a smlouvy
Při nákupu srovnává zboží podle ceny či jednotkové ceny	Na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží či službu, a na koho se obrátit v případě stížnosti či sporu	uvede příklad důsledků neznalosti smlouvy, včetně všeobecných podmínek
	popíše vliv inflace na hodnotu peněz	kriticky posoudí nabídku zboží a služeb (podle vlastních či vyhledaných informací)
	rozpozná nekalé obchodní praktiky	placení
	bezhotovostní placení	vybere vhodný způsob placení
	popíše výhody a rizika bezhotovostního placení a vysvětlí, jak bezpečně platit	vybere vhodnou možnost směny cizí měny a vypočte částku potřebnou pro tuto směnu
	vysvětlí odlišnosti a omezení debetní a kreditní karty	inflace
	popíše možnosti kontroly pohybu a stavu prostředků na účtu	vysvětlí vliv inflace na příjmy, vklady, úvěry navrhone, jak se občan může chránit proti mírné a proti vysoké inflaci

Hospodaření a domácnosti		
1.stupeň	2.stupeň	Střední škola
porovná své potřeby a přání s finančními možnostmi	rozpočet	prohloubit úroveň osvojení
sestaví jednoduchý rozpočet a v příkladu rozliší vyrovnaný, přebytkový a schodkový rozpočet	sestaví rozpočet jednotlivce i domácnosti odliší čistý a hrubý příjem odliší pravidelné, nepravidelné a jednorázové příjmy	
uvede příklady zvýšení příjmů a snížení výdajů	odliší pevné, kontrolovatelné a jednorázové výdaje	

	zváží nezbytnost výdajů	
	porovná majetek a závazky domácnosti v bilanci	
	úvod do finančních služeb	
	charakterizuje jednotlivé finanční produkty a jejich využití provádí výpočty jednoduchého úročení a popíše princip složeného úročení charakterizuje úrok a poplatky a jejich vliv na cenu finančního produktu porovná finanční produkty, zejména z hlediska rizika, výnosu a likvidity	
	plánování	
	stanoví své krátkodobé a dlouhodobé finanční cíle a rozhodne o způsobu dosažení těchto cílů určí rizika ohrožující dosažení finančních cílů a navrhne způsob jejich zmírnění	

	Přebytek rozpočtu domácnosti	
1.stupeň	2.stupeň	Střední škola
vysvětlí proč spořit	odliší spotřebu, úspory a investice a jejich využití	spoření
uvede příklady, jak spořit	v příkladu navrhne řešení přebytku rozpočtu	vybere vhodné spoření vypočte, jak dlouho spořit na určitý účel
	odliší druhy pojištění	investice
	v příkladu navrhne vhodné využití pojištění	posoudí různé druhy investic, včetně investic do majetku na příkladu ukáže nutnost rozložení rizika
		pojištění
		v příkladu vybere vhodný druh pojištění uvede příklady povinných pojištění
		popíše možnosti zabezpečení na stáří
	Schodek rozpočtu domácnosti	
1.stupeň	2.stupeň	Střední škola
objasní vznik dluhů a nutnost jejich placení	navrhne řešení schodku rozpočtu domácnosti	úroky, úvěry
objasní rizika půjček a vysvětlí, v jakém případě je vhodné si půjčit	půjčování	vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a využití RPSN

uvede příklady, jak si půjčit	rozhodne, v jaké situaci je vhodné a nevhodné si půjčit porovná nabídky úvěrů	odhaduje nebo vyhledá obvyklou úrokovou sazbu a RPSN běžných druhů úvěrů
	uvede příklady spotřebitelských úvěrů vysvětlí postup získání úvěru včetně posouzení schopnosti splácet	v příkladu vybere nejvhodnější úvěr
	důsledky nesplácení	v příkladu posoudí úvěruschopnost a možnost zajištění úvěru
	vysvětlí příčiny a důsledky nesplácení dluhu	důsledky nesplácení
	vysvětlí postup vymáhání dluhu	navrhne řešení situace předlužení
	v příkladu navrhne řešení zadlužení	vysvětlí důsledky oddlužení
	Vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení	

Příloha č.2

- **Probíhá výuka finanční gramotnosti na vybraných školách?**

FG se v naší škole nevěnujeme jako samostatnému předmětu, ale máme ji začleněnou do Občanské nauky.

- **Slyšeli jste již pojem finanční gramotnost?**

Ano FG pojem znám, setkala jsem se s ní ve své bance, kterou pravidelně navštěvuji. Zním základní produkty své banky.

- **Víte, co tento pojem znamená?**

Ano jedná se o to, že tak jak umíme číst a psát, tak bychom měli umět pracovat ve svém životě s financemi, abychom dluh nespláceli dluhem

- **Od jakého věku si myslíte, že se lidé měli v této oblasti vzdělávat?**

Myslím si, že vzhledem k vyspělosti dnešních dětí je věk 7-12 let úplně akorát. Děti již chápou počty a většinou umí základní dovednosti, jako je třeba nakoupit a dostávají kapesné.

- **Pokud u Vás na škole probíhá výuka FG, jakým způsobem je vedena?**

Tím, že máme výuku začleněnou do Občanské nauky, tak se jí věnujeme okrajově, ale snažíme se sami vzdělávat a dětem předávat co nejvíce odborných vědomostí.

- **V případě, že byste absolvovali projektovou výuku FG, co byste od takové výuky očekávali?**

Pro mě jako pedagoga určitě rozšíření svých dovedností a vědomostí, abych je i nadále mohla dětem předávat ve srozumitelné formě.

- **Představuje pro Vás výuka FG zajímavou oblast či je to pro Vás náročné?**

Je to jak to jak náročná oblast, tak i zajímavá, protože se tam setkáváme s informacemi, které mnozí z nás běžně nevyužíváme.

- **Co očekáváte od projektového vyučování finanční gramotnosti?**

Vzdělávání zábavnou formou, se kterou zatím nemám osobní zkušenosti.

- **Chcete se vzdělávat ve finanční gramotnosti?**

Ráda bych absolvovala do vzdělávací program pro pedagogy, který mi rozšíří obzor v této oblasti. Vzhledem k tomu, že toto téma se týká i mého soukromého života, tak budu jen ráda, když budu disponovat vícero informacemi.

- **Víte, proč je v dnešní době důležité se orientovat v oblasti finanční gramotnosti?**

Dnešní doba je velmi uspěchaná, každý se věnuje práci a rodině, ale s dnešními náklady svůj rodinný rozpočet mnoho rodin nezvládá a řeší jej mnohdy mimobankovními půjčkami. Proto je důležité, aby lidé věděli, jak s financemi nakládat a kde ušetřit.

- **Je pro Vás důležité vzdělání ve finanční gramotnosti?**

Dnes už je finanční gramotnost stejně důležitá jako umět číst a psát.

- **Jak byste si představovali ideální výuku finanční gramotnosti?**

Ideální výuka asi neexistuje, protože si ji každý představuje jinak. Pro mě je ideální výuka taková, která děti baví a vím, že si z ní odnesli nové dovednosti či vědomosti.

- **Jak se Vám líbilo projektové vyučování?**

Ano líbilo, bylo to zábavné, hravé a děti to donutilo se zamyslet nad situacemi, se kterými se běžně asi nesečkáávají.

- **Které dovednosti a znalosti, které jste díky projektu získali využijete ve svém budoucím životě?**

Pro mě jako pro dospělého člověka byla největší novinka investice, s těmi jsem se ve svém životě nesečkala, ale dávalo mi smysl, proč si tímto způsobem spořit do budoucna.

- **Jak probíhá příprava a výuka finanční gramotnosti na Vaší škole? Je tato výuka náročná, jak na přípravu, tak i na prezentaci?**

Jak už jsem říkala, na naší škole probíhá výuka v rámci Občanské nauky, proto se jí věnujeme minimálně, a ne tak intenzivně, jak by to bylo, když by se jednalo

o samostatný předmět. Příprava je náročná na každou hodinu, chci, aby děti moje výuka bavila. Pokud je výuka pro žáky nudná, žádné vědomosti v nich nezůstanou.

- **Jak náročná je příprava na výuku FG?**

Přípravu si dělám na každou hodinu a stále vymýšlím nové aktivity.

- **Jak probíhá příprava na výuku FG?**

Mám své napsané na papíře, co chci s žáky probrat a co chci, aby si z výuky odnesli.

- **Jaké podmínky Vám škola vytváří pro Vaši výuku či další vzdělávání v této oblasti?**

Podmínky školy jsou vyhovující, je pravda, že bychom ocenili modernější vybavení a pomůcky, ale musíme pracovat s tím, co máme.

- **Probíhá výuka finanční gramotnosti na Vaší škole?**

Na škole učím předmět Cesta ke zdraví. Jedná o předmět, kde se s dětmi věnujeme otázkám, jak o sebe pečovat, o své zdraví a život. FG se u nás na škole neučí, spíš se prolíná některými předměty jako je rodinný výchova, cesta ke zdraví či občanská nauka.

- **Slyšeli jste již pojem finanční gramotnost?**

Ano, FG se mnou procházela má osobní bankérka, která se mi věnuje.

- **Víte, co tento pojem znamená?**

Je to dovednost, která nám umožňuje se dobře starat o naše finance.

- **Od jakého věku si myslíte, že se lidé měli v této oblasti vzdělávat?**

V dnešní době je ideální děti vzdělávat co nejdříve, proto je nejideálnější věk 7-12 let.

- **Pokud u Vás na škole probíhá výuka FG, jakým způsobem je vedena?**

Jak jsem již zmiňovala, na naší škole se FG prolíná s jinými předměty, proto ji vedeme stejně jako ostatní předměty, které vyučujeme.

- **V případě, že byste absolvovali projektovou výuku FG, co byste od takové výuky očekávali?**

Projektová výuka je pro mě rozšíření mých dovedností a vědomostí, ať už v oblasti FG, tak metody výuky.

- **Představuje pro Vás výuka FG zajímavou oblast či je to pro Vás náročné?**

Je to obojí, jak náročné, tak zajímavé. Nejsem úplně ekonomický typ člověka, proto mám svého osobního bankéře, který se o mě a moje finance stará a radí mi co je pro mě nejlepší.

- **Co očekáváte od projektového vyučování finanční gramotnosti?**

Škola hrou.

- **Chcete se vzdělávat ve finanční gramotnosti?**

Tím, že se především věnuji zdraví dětí, tak mě popravdě moc svět financí neláká. Spíš je to pro mě náročnější oblast, ve které bych potřebovala důsledný kurz ke vzdělání.

- **Víte, proč je v dnešní době důležité se orientovat v oblasti finanční gramotnosti?**

Znalost FG je důležitá, pro život dětí do budoucna. Dospělý i děti by měli znát alespoň základní produkty své banky, aby se v budoucnu mohli objektivně rozhodovat, jak budou se svými financemi nakládat..

- **Je pro Vás důležité vzdělání ve finanční gramotnosti?**

Ano je to důležité pro rodiny i naši společnost.

- **Jak byste si představovali ideální výuku finanční gramotnosti?**

Ideální výuka je ta, kde se děti baví a z výuky si odnáší nové dovednosti a vědomosti, které umí využít ve svém životě.

- **Jak se Vám líbilo projektové vyučování?**

Bylo to zajímavé. Bylo skvělé zjistit, že děti dokáží identifikovat daný problém a najít řešení, jak tento problém vyřešit.

- **Které dovednosti a znalosti, které jste díky projektu získali využijete ve svém budoucím životě?**

Já sama za sebe, můžu říct, že nové pro mě byli investice a možnosti úvěrů. Člověk, pokud se v této oblasti neorientuje, tak ani netuší jaké možnosti má.

- **Jak probíhá příprava a výuka finanční gramotnosti na Vaší škole? Je tato výuka náročná, jak na přípravu, tak i na prezentaci?**

Každý předmět je náročný, když jej učitel dělá poctivě. Prezentace tolik s dětmi nevyužíváme, spíš pomůcky a PC.

- **Jak náročná je příprava na výuku FG?**

Stále hledám nové možnosti, jak lépe vyučovat.

- **Jak probíhá příprava na výuku FG?**

Jsem krátce po škole, takže si stále dělám přípravy na každou hodinu. Je to pro mě přehlednější a využívám to i jako berličku, když ztratím myšlenku, tak vím, kam se podívat a pokračovat.

- **Jaké podmínky Vám škola vytváří pro Vaši výuku či další vzdělávání v této oblasti?**

Každý ředitel i škola své učitelé podporuje, jak nejlépe umí a jak je to v jejich možnostech. My jako pedagogové dostáváme maximální podporu od vedení, a pokud si přejeme nějaký vzdělávací kurz, tak nám vedení vyjde vstříc.

Příloha č. 4

- **Probíhá výuka finanční gramotnosti na Vaší škole?**

Na naší škole učím rodinnou výchovu, kde probíráme i rodinný rozpočet, ale kolegové toto téma probírají v občanské nauce.

- **Slyšeli jste již pojem finanční gramotnost?**

Ano. Myslím, si že FG je dnes již běžné téma k hovoru.

- **Víte, co tento pojem znamená?**

Jedná se o soubor dovedností a vědomostí v oblasti financí.

- **Od jakého věku si myslíte, že se lidé měli v této oblasti vzdělávat?**

Ideální věk je 7-13 let.

- **Pokud u Vás na škole probíhá výuka FG, jakým způsobem je vedena?**

FG vyučuji v rámci rodinné výchovy a bavíme se s dětmi, jak vypadají rodinné rozpočty. Co se vše platí, kde se dá ušetřit.

- **V případě, že byste absolvovali projektovou výuku FG, co byste od takové výuky očekávali?**

Očekávala bych výuku zábavnou formou, kde se naučím identifikovat problém a dokážu najít řešení.

- **Představuje pro Vás výuka FG zajímavou oblast či je to pro Vás náročné?**

Náročná FG není pokud má člověk veškeré dostupné informace, které může dětem předat.

- **Co očekáváte od projektového vyučování finanční gramotnosti?**

Nové informace a získané dovednosti pro děti.

- **Chcete se vzdělávat ve finanční gramotnosti?**

Ráda se naučím novým věcem. Vždy si ráda vyslechnu novinky z jakékoli oblasti.

- **Víte, proč je v dnešní době důležité se orientovat v oblasti finanční gramotnosti?**

Naše společnosti je předlužená a pokud nenaučíme naše děti pracovat s financemi, nikdy se ten začarovaný kruh nepřeruší.

- **Je pro Vás důležité vzdělání ve finanční gramotnosti?**

Ano, je to důležité pro náš spokojený život.

- **Jak byste si představovali ideální výuku finanční gramotnosti?**

Ideální výuka je ta, která děti baví a získají díky tomu nové vědomosti.

- **Jak se Vám líbilo projektové vyučování?**

Abeceda peněz je hra, která nenásilnou formou dětem ukazuje životní nástrahy a nutí je přemýšlet nad problémem a hledáním řešení.

- **Které dovednosti a znalosti, které jste díky projektu získali využijete ve svém budoucím životě?**

V mém věku, člověk už je finančně gramotný většinou, takže já sama za sebe jsem nezískala nové dovednosti ani vědomosti.

- **Jak probíhá příprava a výuka finanční gramotnosti na Vaší škole? Je tato výuka náročná, jak na přípravu, tak i na prezentaci?**

Vzhledem k tomu, že jej nemáme jako samostatný předmět, tak s dětmi nejčastěji zkusíme inscenační hru, aby si vyzkoušeli rodinný rozpočet v praxi.

- **Jak náročná je příprava na výuku FG?**

Příprava po těch letech praxe již náročná není.

- **Jak probíhá příprava na výuku FG?**

Přípravu si již na výuku nedělám. Jsem 15 let po škole a proto nemám potřebu si již přípravy vypracovávat.

- **Jaké podmínky Vám škola vytváří pro Vaši výuku či další vzdělávání v této oblasti?**

Každá škola a ředitel má podmínky jinak nastavené. Záleží na tom, jak moc vidí důležitost v této oblasti. My jsme zatím stále v situaci, kdy FG nemáme jako samostatný předmět, ale stále je součástí jiných předmětů. Doba se rychle vyvíjí a proto na to jednou bude muset škola reagovat a nejspíš vytvořit FG jako samostatný předmět.

